

המציבה

עתון שבועי

לכל עניני החיים. לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת. ....

מחיר מודעות:

בעד כל שורה קצרה (רבע רחב העמוד)
באותיות פטיש 40 הלר.
במודעות הנכפלות יורד המחיר כפי הערך.

הארסה לבית המערכת ולארמיניוסטריציה:

„Hamicpe“
ul. Św. Sebastyana 32,
Kraków.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:

לשנה . . . . . 6 כתרין
לחצי שנה 3
לרבע 1.50

באשכנז:

לשנה. . . . . 7 כתרין

ביתר הארצות:

לשנה . . . . . 8 כתרין

Kraków, 29. Kwietnia 1904.

גליון ג.

קראקא, י"ד אייר תרס"ד.

החיים החדשים כגולה ולפי מושגי בני עוני, הסרי החיים הטבעיים והחפשיים.

כי ישאלונו בנינו התמימים: חג „ל"ג בעמר" על שום מה? יענוהו הגדולים: הוא יום, שנפטר בו ר' שמעון בר יוחאי. כאן הבן הפקה שואל: מדוע דוקא בתנא הזה בחרו, לעשות זכר לו בחג מיוחד? כמה יפה כהו מכל התנאים רבותיו, חבריו ותלמידיו? מדוע יפה כהו גם מן האבות והנביאים? התלמיד שואל את רבו: מדוע היום נתן לי את החפש, לצאת השדה, לדלג ולקפץ על החרים והנבעות? והקשת הזאת, שנתת בידי, למה היא באה ומה לה ו„ל"ג בעמר" שבעקרו לא בא אלא לזכר התנא ר' שמעון בן יוחאי?

נסתמו טענותיך, נתפשת!

אבל קדמונינו לא עשו את חג „ל"ג בעמר אלא לזכר הנכבד הלאמי הנערץ שמעון בר כוכבא, אשר לחם כארי בעד תורתנו, הפשנו וכבודנו, לזכר היהודי הלאמי הנלהב, אשר חייו נתן שלומים בעד רצונו, למנוע את העם העברי מהיות אשר הוא עתה. את בנינו נוציא ביום הזה החוצה, לזכר שדה הקרב, קשת נתן בידיהם לזכר המלחמה, למען ישימו אל לבם, כי גם עליהם למסור נפשם לעת מצוא בעד עמם וכבודם כתלמידי ר' עקיבא, שמתו בימי הספירה במלחמה לכבוד עמנו. בימי החשך

רגל ועד ראש הננו עם של שאלות וקשיות. שאלות וקשיות בחיים, קשיות ושאלות בספרות העתיקה, שאלות וקשיות — אם גם במובן אחר — בספרות החדשה, שאלות היצוניות ושאלות פנימיות. קיומנו עד עתה הוא „ויש להקשות" גדול ואנחנו כעת שאלה אחת גדולה והזקת, אנו קשה, שאירופה כלה תלאה לפצחה.

וישראל גם ליהו, פקעו החיים הטבעיים ממנו, כהתה עינו ואינו רואה דברים פשוטים וברורים, רק רמזים וסודות, בורה הוא מן החיים וירא מפני צל הגיון וכמו בהרגשת אינסטינקטית מרניש הוא חלשתו, סתירה בין העבר ובין ההווה, סתירה בין התורה ובין החיים. ומפני שאין הכל משרים להבין את טעם הסתירה, על כן שונא הוא את הקשיות וסותם את פיות כל השואלים והמקשים והוא מנסה לישב את הכל בדחק של רמזים וזוים. „סתם מקשן עם הארץ" או „הקושיא היא מסטרא אחרא". כן משלו בדורות האחרונים, ואולם בדורות החכמים הראשונים היו רבותינו רגילים לומר: „שאל בני שאל!"

כן, רבים המה הקשיות והשאלות על הרבה ממנהגינו הקדמונים, אשר ע"פ מושגי היינו המרים כגולה אין להם לכאורה טעם ואשר על כן נתנו להם בדורות האחרונים טעמים חדשים לפי צורך

תנה חיים
מאִרְשִׁים.
יזעופף.
משה קאנאָרעק
קראקא.

„ל"ג בעמר"

בימי קדם, באביב עולמנו, בעוד היינו עם חי על אדמתנו, בני אל חי, היינו היו חיים טבעיים, ותורתנו, תורת אלקים חיים, היתה אחת להטבע החי, פשוטה ותמימה כהטבע, בעוד היו מנהגינו ומצותינו מתאימים או עכ"פ בלתי מתנגדים להחיים, או יותר טוב להפך: בעוד היו היינו מתאימים או בלתי מתנגדים לתורתנו, — אז לא מצאו הקשיות, הדקדוקים והשאלות מקום בקרבנו, כי הכל היה גלוי לכל, כעצם השמים לטהר. גם העמים יכלו להבין את טעמי מצותינו ויאמרו: רק עם חכם ונבון וכו' ואם גם פה ושם עלול היה איוה מנהג, לעורר עליו איוו שאלה, היה תכף שוכרה בצדה: „והיה כי ישאלך בנך מהר לאמר מה זאת, ואמרת אליו". אינך צריך לירא משאלותיו ואינך צריך לדחותו בקש; הטעם ברור. ולא עוד אלא אם אך שאל כהונן ולא הוציא את עצמו מן הכלל עוד „חכם" נקרא. ועכשוו, מאז אשר תחת את ומחרשה לקחנו מקל נודר בידינו, נהפכנו לעם השאלות, מכך

לי את הסכמתך, כי נכונה אני לנסוע לעיר נה הגדולה, ולבקש לי מעמד „משרתת" שמה."

הוא חרד לשמע דבריה, וינמנם מכאב לכ: „או לאונים שכך שומעות!"

אבי, פה אין צורך בי כלל... שיינדל (אחותה הצעירה) תוכל למלאות מקומי במלאכת הבית, ורק למשא אנכי עליך בכל צרכי, והעקר, כי שם אקמץ פרוטה לפרוטה, להחזיק בך, ולקבוץ סבום כסף לאיוו „תכלית"... זאת סימה במלים מקושעות ובעינים משפלות.

האב התאנה „אוי לאוטה בושה!", וידמה בנפשו ברנע הזה, שכל העולם עומד ומראה כאצבע עליו. בשוק... בבית-המדרש... ולהבדיל בבית-המרחץ איך יראה פניו? והוא מתביש ולבו כואב, כאב מר ממות והוא מוציא אנחה, המשברת כל לבו ועיניו נולו דמעו. מלחמה רבה התלקחה בקרבנו בין רגש הבכור ובין החפץ להקל את העול מעליו.

כה עברו שני הימים האחרונים של פסח, וסוף סוף הבין צדקת בתו, ומאחר שהסכין לרעיון הזה הסכים להפצה בצער פנימי. ובלילה אחר, בעוד בני האדם ישנים על עדשותם, צרר ד' אלטר צרור-בתנות ושמלות בלות, ויצא כלוית בתו מפתה ביתו בלאם, כננב במחותרת, לבל תראנו עין איש בצערו ובחרפתו, ויבא עד העגלון, שעגלתו עמדה נכונה לדרך לעבור

וכשגדלה ותבן זאת, הפצה להקל עול כלכלתה מעל הוריה ותהנה זמן רב בסתר את הרעיון, לעזוב את ביתם. הן לא חלשה היא, ויודעת היא לבשל ולאפות. שם... הרחק... בעיר אחרת תשפיל את כבודה ותהיה משרתת. אמנם בת ר' אלטר — ומשרתת, נורא הרעיון! אבל הלחץ משכר ברזל.

והעוני בבית הוריה הולך וגדול. אמה בדיה קמנה, גל של עצמות יבשות, המתגולל כמעט כל הימים במטה, ואביה — יהודי בן טובים ממשפחה מיוחסה, איש מכובד ותלמיד חכם, המרכה ללמוד בלילות תורה לשמה וביום הוא מלמד תינוקות. גם בשנים כתקונן לא ראה כטובה, כי צרכיו החמריים היו אצלו מפל שבטפל ולא השתדל להרבות לו תלמידים. ומכל שכן עתה לעת זקנתו. מצבו הורע מ„זמן" ל„זמן", התלמידים התמעטו מפני התחרות המלמדים הצעירים, ובימי חול המועד של פסח האחרון בא ר' אלטר הביתה זעף וסוער.

„רבש"ע — קרא במדרו בצעדים מהירים את החרד לארך ולרחב — ובי רצונך בכך? פשוט לא נשאר לו רק לקחת חבל ולהתלות! רק חמשה תלמידים — ומהם יתפרנסו ששה פיות עוללים, ואני עם זונתי!"

בשמוע זאת פִּיגַה, מצאה די און להוציא את מחבתה אל הפעל. ותגש אל אביה ותאמר: „תן נא

פיליטון

המשרתת.

סוף ניסן. נטפי נשם דקים נוטפים בחוץ, כמו כובה הטבע דמעות גיל לבא האביב. ופיגה, נערה צעירה מעיר קמנה, יורדת מעל עגלה, שעמדה מנסוע באחד רחובות נה, שלמה לעגלון משכרתו ותעמד על מקומה כנטועה מבלי נסות פסיעה. גופה זקוף, ראשה מתולתל בקוצות מזהבות. פניה עגולים ומלאים, אדם בריא על הלחי, פהר ילדות על המצח, וזורים קטנים בקצות שפתיה, שנראו כחן נעים בש זקה-הצנוע, שתי עיניה מפיקות בושה, צהלה ועתה תקוה. עצמותיה היו נפרקות ממשלול העגלה, יוא לא הרגישה בזה, כי רעיון אחר מלא חלל ביה. הפצה היא להיות משרתת, ותבא לבקש לה „מקום" באחד בתי הנבירים.

שם בעירה המצורה מקום מולדתה התבישה לשרת אחרים. בת ר' אלטר תתמכר לחרפה, להיות אמה! כל ימי היותה צעירה לא ידעה, כי הלחם, שהאבל בבית אביה, היא דם לבו וליחה,

והאפלה, תחת לחץ ידי הרומאים הכבד ותחת העול הקשה, שנתנו עלינו הגוים העריצים בימי הביניים, כמובן לא היו אבותינו רשאים להגן הנים לאמיים לזכר המרידה, שמרדו אבותינו בעם הרמנו ומהריב ארצנו וגם רהנו קצרה ורגשנו פג מרוב התלאות, ולא הרגשנו צורך בזה. ע"כ נשתנה טעם ל"ג בעמר ויהי להג נעלם. הילדים מספרים אמנם זה לזה, כי בל"ג בעמר פסקה המגפה בתלמידי ר' עקיבא, אבל גם מלמדיהם אינם יודעים איזו מגפה היתה... ע"כ צרפו לזה בימי הביניים את פטירת רשב"י.

ועתה כאשר התעורר הרגש הלאמי בקרבנו, למה נבחר את האמת תחת לשוננו? למה נכסה על ההג הזה בצעוף, למען לא יכירו מקורו? העלינו לבוש, כי אבותינו היו גבורים?

גם את ההג הלאמי הנכה כסו בימי הגלות בימי הלחץ הרומאי בצעוף הרו הדתי ולא נראו הגבורים החשמונאים. הגלות המרה הניחה עלינו את הותמה, עד שכמעט לא יכירונו בן מי אנהנו. העבדות הדרה עד מעמקי נפשנו, עד כי לא נהין להראות את כתב יחסנו, כאלו עדיין מתיראים היינו מפני הרומאים, שרכאו אותנו על כל רגש לאמי ועל כל הרמת ראשנו. אבל שמע נא יהודי-הגלות, המרכיז ראשו ומקבל את כל יסוריו באהבה! דע כי אבותיך מאנו הכנע לפני רומא אבירת התבל, ודם אבותיך אלה עודנו נוזל בעורקי צעוריך והמה לא נתנוך להתבוסם בחלאת הגלות, אשר הנך שקוע בו בראשך ורוכך. המה יעירו ויעוררו אותך משנתך העמוקה, עד אשר תתעורר להיים החדשים, להיים שאין בהם כושה וכלמה, להיים שאין בהם שאלות וקשיות וסתירות בלתי מתישבות, אלא מעשים ופעולות, כי על בן צאצאי דור בר כוכבא אנהנו, אשר לזכרם נהוג את חג "ל"ג בעמר".

ראדאוישיץ. עזאל לביש קארנבליט.

ענינים מדינים

המצב באוסטריה. הכל משתנה, בכל ארצות תבל מתחוללים שנויים גדולים או קטנים ואוסטריה

לעיר הגדולה ב"משאות" וישכור "מושב" לפינה עד העיר. "שמעי בתי — פתח הזקן, כאשר ישבה בתי על מקומה, ועיניו זולגות דמעות חמות והוא נרעד כלו ונמס מתוך צער ובושה — שמעי בתי ויהי אלהים בעזרך. הן צנועה היית תמיד בביתך, אבל בחוץ... החמאת רובך... האנשים רעים וחמאים... עמדי והתחזקי בצניעותך!" אלה היו דבריו האחרונים ומפיו התפרץ כבי גדול. ופינה לא הבינה, איך תוכל בת-ישראל היות לא-צנועה, ותתמה על דברי אביה, שהיו המיר קדושים לה. מה ראה לפון בתמימותה? בושה היא לענות לו מלה, ותפרד מאתו בנשיקה אלמה ובדמעות ממללות... ובכל הדרך חזקה לבה לקווה לשוב, באופן שיצא כל בית אביה על ידיה. ברדת פינה מן העגלה בעיר הגדולה, עמדה עת רבה על הדרך כחולמת ולא ידעה אנה לפונה. השאון הרב של העיר הגדולה היה חדש לה לגמרי, ומצבה החדש בעתיד הקרוב בספר חתום לה. ואשה אחת מן הסרסורות ברחובות, המבקשות נערות לבתי הנגידים בתור משרות, נגשה אליה. הסרסורת הזאת רק הציצה בה ותכר, כי בת עיר קטנה לפני, שאיננה יודעת אנה לפנות. זאת היא כמו אפרוח מן הקן, שדי לו בגרעינים מעטים, מסתפקה במשברת מעמה... פה יש תקוה להשיג דמי "סרסורת" כהוגן...

בעיניה עומדת. האובסטרקציה תאסור את כל המדינות והעמים בעבדותם ולא התנם לנוע ולשנות מקומם ומצבם. בית המחקקים פועל פעולתו למראית עין, אבל פעולתו מאפע. המשיכים יפריעו את סדר העבודה, יקימו שאון, ימלאו את בל זמן העבודה בתעלולים, כמנאמים ממושכים, בקריאת הבקשות, השאלות והתלונות. המשיכים לא יתנו מנוח לפרלמנט האוסטרי עד שתעשה הממשלה רצונם, להקים להם אוניוורסיטה משיכית במורביה ולתת ללשונם משפט אחד וזכות אחת עם הלשון הגרמנית בכל בתי הפקורות. ולעומתם הגרמנים עומדים על דעתם, שלא יתנו למלאות במאומה את דרישות המשיכים, כי-אם כחוק יד הם אומרים למשול על המשיכים, להכביד אכפס עליהם עד שידו, כי ארצות הסודטים ארצות גרמניות הן. והממשלה חסרת אונים להכריע ביניהם. בנטיה קטנה כלפי צד אחד תוכל לנרום מרידה כביהם, על כן תשמר מאד, לכל תראה שום נטיה או התערבות בריב. הקלוב הפולני עמל זה חרשים לעשות שלום, אבל לשוא. שלום באוסטריה אי אפשר לגמרי בלי שנוי עקרי וראדיקלי של סדרי הממלכה בחוק-יד, מבלי שאול את הצדדים בלל. בכבודות נבחרו צירי הדעלעגאציות ע"י בית המחקקים, אחרי שערוריות ומהומות, אשר מקומם בבתי מרוח של פראי-אדם. וגם בשעת הבחירה הריעי המשיבים, חללו בחלילים, הכו, צעקו וירעשו עד שלא נשמע קול אדם. ובמצב כזה נבחרו הדעלעגאציות. הדעלעגאציות תועצנה על אדות צרכי הממלכה הכללית של אוסטריה ואונגריה יחד. אבל להועץ על אדות צרכי אוסטריה אין עצה ואין תושיה. המצב המוסרי והסוציאלי של הממלכה יורד מיום ליום ואין מושיע.

תנועת הפועלים באונגריה. שביתת הפועלים והפקידים במסלות הברזל באונגריה הדלה. בל הפועלים והפקידים שבו לעבודתם, אחרי שצירי בית הנאמנים ממפלגות המתנגדות לממשלה הבטיחו אותם, בי ידרשו משפטם ויוציאו צרקתם לאור. ולעמת זאת התפרצה במקומות אחדים שביתת פועלים כללית. בווארדיין הגדולה שבתו אלף וחמש מאות פועלים, התאספו בחוצות ויכופו גם את הסוחרים והחנונים לסגור את החניות ויפגינו (דעמאנסטרירען) נגד הממשלה. בעיר עלעשד קרה אסון נורא בגלל תנועת הפועלים. הפועלים, רובם רימנים, התאספו וירגנו ויהאונו על עריצות הממשלה. שומרים ואנשי צבא באו להפיצם וכאשר לא שמעו הפועלים לקולם, צוו פקידים הצבא על אנשיהם, לירות על ההמון וברגע הזה נפלו חללים מתים 21 איש, 36 נפלו מתבוססים בדמם ועוד נשמתם בס ואחרי בן

"התבקשי מקום בתי?"
 "כן..." ענתה פינה מלה קטועה ואדמיטות קלה חלפה על פניה.
 "ומה את יודעת? גם לאפות? לכבס לבנים ולגהצם?..." שנתה את שאלתה.
 "את הכל, את הכל אעשה ונבונה אני לעבוד, רק מקום הגון, בית יהודי כשר..."
 "שאלה רבה! אל הגביר ר' מררכילי שריקר! הוא יהורי כשר וגביר גדול! וגם מעלה יתרה — בית בלי ילדים, כי עקרה הנכרת". הסרסורת פטפטה את התשבחות והנע בראשה לאות שתלך אחריה, ופינה הלכה בלב פועם, אך ברגש שמחה והכרת עצמה, כי הלא פקודת אביה תשמור, בבקשה מקום הגון...
 * * *
 ראש חדש תמוז. הם בבית. הגבירה נסעה בצהרים אל מעין-רפואה, להתנורר שם חדש תמים, ותצו לנערה פינה המשרתת, לכלכל את הנהגת הבית באמונה, ובעבור זה הביא לה מתנה. הגביר הלך כל היום אחרי עסקיו בשוק ובבירות, ויבא בערב הביתה. כחררו הפיצה העשית אור-חשמל יחלל החדר כמו מלא צחוק, שיצחק כח האלקטרי על האפל שבחוק. על ספה של אמלם ישב לו ר' מררכילי במנוחה שאננה ורגליו שוכנות על מרבד יקר, המרוקס חיות

מתו גם רבים מהם, וכחמשים איש נסו בפצעים קשים או קלים. במקומות אחרים הציתו הפועלים המתרגזים אש בבתים. — אונגריה היא אמנם ממלכה קונסטיטוציונית מימי קדם, והמאריאריס מתפארים, כי חקי ממלכתם וסדרי הממשלה שלהם עתיקים מאלה שבכל ארצות אירופה. אבל כמובן ירוע אין סדרי הממשלה הזאת עולים כלל על אלה של רוסיה. באונגריה הממשלה ביד המועמים: עשירי המאריאריס, והמה, מתי מספר העשירים המאריאריס, רודים כחוק יד בכל יתר העמים, שמספרם גדול ממספר העם המושל, וגם בכל יתר מפלגות המאריאריס. בפרלמנט לא ישבו רק צירי המפלגה המושלת, וליתר העמים והמפלגות אין אף ציר אחד בפרלמנט, אשר ידבר בשמם. ע"כ ברגלים ירמס משפט הלאמים השונים ודלת העם. המפלגה הסוציאליסטית אמנם לא פרצה עריין באונגריה, שנשארה אחרנית באירופה, אבל שם בל העם מרי נפש, הכל שונאים את המפלגה השלטת ובכל עת מצוא נכונות שם מהפכות. ע"כ רק שם אפשר היתה שכיתה רבה וכבירה בשכיתת מסלת הכרזל וזכה גדול כובח עלעשד. — למען הנצל מתלונות מתנגדיה סגרה הממשלה את בית הנאמנים בלא עתו. גם זה הוא מעשה עריצות וגזל משפט, שמתנגדי הממשלה לא יסלחו לה.

המלחמה. קיסר רוסיה אין לו די אמן, להודות על המעוה, שהמעוה נציבו במורח הרחוק אלעקסעיווי ויבא על ממלכתו חמאה גדולה וסכנה עצומה, אין לו העוה, להוריד את אלעקסעיווי משאתו ולשימו בכלא ולענשו. אבל את אי-רצונו ואת הסרת חסדו ממנו הוא מראהו באופנים שונים ואלעקסעיווי חורק שנוי וקץ בחייו, אבל אין לו העוה למות אחרי שהסיר אדונו חסדו ממנו. כאשר שמע אלעקסעיווי, כי שלח הקיסר תחת מאקארוב הנמבע את שונאו האדמיראל סקרילוב, להצביא את צי המורח ואותו לא הודיעו ואת עצתו לא שאלו, מצא אלעקסעיווי, כי הוא מיותר לגמרי בשדה המלחמה ויחלט לותר על כהונתו ועל מהן שכרה שבצדה — יותר ממאתים אלף רובל לשנה. אך הקיסר לא קבל את כתב התפטרותו. אולי חרפה היא לרוסיה, להראות בגלוי, כי כל המלחמה היא תוצאות מזומות איש אחר, שהמעוה את הקיסר ואת כל שרי הממשלה. ובכן מכרח הרשע אלעקסעיווי לשבת במקומו ולהביט, כי אחרים ירשו את כבודו ואת השפעתו ויכמלו דעתו ורצונו והכל נעשה בלי ידיעתו בלל, אף על פי, שהוא משנה-למלך ומושל בכל המורח הרחוק. — כפי הנשמע מתעתד שר הצבא קורופאטקין להתגרות מלחמה גדולה בעוד ימים אחרים את חיל יאפאן בעמק יאלו על גבול

ועופות. ארבעים שנות חייו לא השאירו רושם על פניו המלאים והמסורבלים, וגם העסקים הרבים לא המביעו קממים על מצחו, כי כנראה התנהגו כהוגן בלי מבשול. בידו העלה אש בצינרה, ויביט במנוחה שלמה אל עגולי העשן, שהתגלגלי באויר עד שמי תקרה.
 המשרתת הביאה ספל קפה עם מחמאות אפויית וביצים רכות מבושלות. כאשר שבה לפנות את הכלים מעל השלחן אחרי הסעודה, שאלה אדונה בלשון רכה: "פינה, האם אכלת את ארוחתך?"
 "כן!" ענתה הנערה כקצרה ותפן ללכת.
 "פינה! מה כה תמהרי לצאת? הן אני ממלא כעת מקום הגברת. לא אנער כך, כי ידעתי אמנותך!" דבריו היו מבושמים ועיניו הפיקו רוח וזיקים.
 "תודה!" נגממה פינה, מבלי עשות שהיות הרבה.
 "אבל חבי!" הנערה השתוממה, בידעה, כי לא זה דרך אדונה, המדבר תמיד לכל חי קשות. נבוכה עמדה. שערותיה המזהבים נוצצו לאור החשמל אדם הבושה כסה פניה ולבה הכה כפמיש מתחת לסנורה הלבן, בעת שאמרי נעם ושפת חלקות התפתלו כנחש המסית מפי האדון אל אונה... בשכורה היתה. כמעט נלכדה בפח אמרי חנק, והנה שם תמונה מתיצבת לנגדה, תמונת זקן שחוח, שגופו חלש, אך נשמתו אמיצה. והוא מרעים באוניה בקול אדיר: "עמדי

על המצפה

אורגניזציה יהודית.

ההצלחה, שראו גדולי היהודים באמריקה, בהתגלות רעת הקהל באירופה ואמריקה נגד רשעת הממשלה הרוסית בנוגע ליהודים וכיחוד במחאות, שערכו ממשלות אמריקה ואנגליה נגד רדיפות היהודים ברוסיה וברומניה, בי המחאות והתגלות רעת הקהל הועילו באמת להרחק מעט את לבות העריצים, המצויקים ליהודים רק כמעט, שירמו כי אין כי יריב ריבם, — ההצלחה הזאת העירה את החפץ באמריקה בקרב גדולי עמנו וחכמיו שם, לחבר את כל החכרות הגדולות של היהודים ואת כל המוסדות הגדולים לאגודה אחת כללית, לאורגניזציה כללית, להושיע את ישראל בהשפעה על רעת הקהל ובעזרת הממשלות הנאורות. כמובן אין האנשים האלה מודים, כי התשועה האחת לישראל היא רק שיבת ישראל לגבולם ויסוד שלמון מדיני של העם היהודי. אבל בכל אופן נוכל לשמוח, כי לא גלו האנשים ההם, האומרים להושיע את עמנו באופן אחר, את דעתם נגד הציונות, כמו שהיו רגילים גדולי עמנו לעשות לפני שנים אחרות. אררבה, בתוך המוסדות והחברות הגדולות, ששמו האנשים ההמה את עיניהם בהם, למנותם בתוך האורגניזציה הכללית, נמצאת גם האורגניזציה הציונית. הסתדרותנו הניעה איפא למדרגה, שיחשבו עמה גם מהתגנדה וזהו באמת התקרבות חשובה, שנוכל להתגאות בה. באופן העזרה החדשה חלוקות הרעות, הר"ד זינגר, בעל האנציקלופדיה היהודית, מציע, כי מאה אלף עשירים יהודים ירומו, תרומה בכל שנה שנים אחוזים ממאה מכל הבנסותיהם ובכסף הזה יוציאו מעט מעט את חמשת מיליון היהודים מרוסיה לאמריקה, כי הוא אינו מאמין עור בהטבת מצב היהודים במזרח. אבל לא בן היא דעת הרב איזידור הארים ודעת ד"ר פליגל. לדעתם אפשר להטיב מצב היהודים בארצות מושבותיהם ע"י השפעת דעת הקהל באירופה ובאמריקה ובעזרת הממשלות אוהבת החסר. וזאת נשיג ע"י אורגניזציה יהודית כללית. האורגניזציה גם כשהיא לעצמה תכבד מעט את אכפה, אם אך התיסר, על הממשלות, לבלתי הבט על העם היהודי בעיני בוז וקלון, הנה תדענה, כי יש מי שיתבע עלבוננו ושירבר בשם אומה שלמה בעלת י"ב מליון נפש. ולא יעיו עוד מישל להביט על העם היהודי כאלו אינו, כנהוג. אחת מתוצאות האורגניזציה תהיה, שתהיינה הממשלות הארירות מברחות לשום לב לשאלת היהודים, והעם היהודי יוכל לררוש מאת

בבית מלך אימליה, אשרה הרפובליקה הפרנצית את גזל רומא, שגזל אבי אביו של וויקטור עמנואל מיד האפיפיור. הרפובליקה גלתה בזה רעתה לבל באי עולם, כי היא מודה באברן הממשלה המדינית של האפיפיור. מיום שבבשו האימלקים המאוחדים את רומא ואת כל מדינת הכנסייה מיד האפיפיור, שמו להם המלכים הקתולים לחוק, לבלתי בקר את מלך אימליה ברומא. בן עושה קיסר אוסטריה, מלך הישפניה ומלך פורטוגל וכן עשו גם נשיאי הרפובליקה הפרנצית עד בה. מושלים בלתי-קתולים לא היו מחויבים לנהוג כבוד באפיפיור ובכל זאת בבקרים את מלך אימליה בקרו גם את האפיפיור ויעשו בערמה, לבלתי לכת ישר מארמון המלך אל הוואטיקאן מקום האפיפיור, כי אם הלכו בתחלה אל בית ציריהם. לובה נשיא פרנציה הוא המושל הקתולי הראשון, שבזה את האפיפיור וילך לבקר את מלך אימליה בביתו ולא בקר כלל את האפיפיור, כאלו אין עוד שום דבר בין פרנציה ובין הכנסייה הקתולית. כמה השתנו העתים! לפני מאות שנים החרים האפיפיור מלכים וקיסרים, ומלכים באו אליו ויפלו לרגליו והוא התאכזר נגדם וירמוס על צואריהם והיום מושל פרנציה, הבת הבכירה של הכנסייה, ואף לא מלך, כי אם אדם פשוט, שנבחר לנשיא לשבע שנים, — מחרים את האפיפיור ואת כל הכנסייה ואת כהניה ועבדיה ומסיע ידי עוברי עברה, שגזלו את רומא והמרינה מיד האפיפיור. בזמן אחר לא היה נשיא הרפובליקה מעיו פניו נגד ראש הכנסייה, כי אף על פי שאינו מאבירי המאמינים ומכורעי ברוך לפני כסא פטרוס, הן היה עליו לירא מפני רכבות המאמינים בארצו, שהאפיפיור נחשב בעיניהם כבא-כח אלקים ונציבו על הארץ. קלות-ראש כזו בעניני האמונה ומרידה באפיפיור היו עלילות בימים אחרים לעורר קשרוג נגד הממשלה ולחזק ידי מהתגנדה. אבל עתה ימי הצלחה לממשלת פרנציה, השעה משחקת לה ואינה יראה כלל מפני שונאיה הפנימים. לכירת ממלכת מארוקו בלי כל מלחמה, הכרית עם אנגליה וההתקרבות אל אימליה, כל אלה מוסיפים עוז לממשלה הרדיקלית ומחזיקים את מצבה ומרימים את קרנה, ומתנגריה לא יוכלו לה בעת הזאת, על בן ערב לב הנשיא גם לפרוץ גדר, שגדרו ראשונים ולבקר את מלך אימליה בביתו, מבלי הבט על כעס האפיפיור והנמשכים אחריו. התחברות פרנציה ואימליה — אין שדוך הנון מזה, כי מלבר ששני העמים הגדולים האלה מתיחסים לגזע אחד, לגזע הרומני, הנה שניהם קתולים ושניהם מרדו בכנסייה הקתולית, ממשלות שניהם מחרמות מאת האפיפיור ונחשבות בעיניו כקובעי אלקים.

קורעא. הוא מקוה, כי במלחמה ביבשה תגבר יד הרוסים ויבן יהפארו כל הרוסים. אבל במלחמה הגדולה הזאת יבא הקץ למלחמה המשחיתה והמשמדה הזאת. עוד חילות רבים יפלו חללים במזרח ויהמו בחרב ובמגפה ובמצולות ים. בחרש יולי ילך הקיסר בעצמו ובכבורו אל שדה המלחמה. ולהשלים את הצי החסר בפורט-ארמור יפליג הצי, אשר על הים הבאלי באירופה למזרח אזיה. — ומרגלי היאפאנים ממלאים כילק את כל ערי חינוא, אשר על הגבול וגם את מאנרוזריה מקים חיל רוסיה. הם, פקידים גבוהים, מתחפשים כפועלים או אביונים ויתורו את כל ארחות הרוסים ואת כל חניותיהם ותכסיסיהם. שני פקידי צבא היאפאנים הומתו לפני ימים אחרים ע"י הרוסים, כי נמצאו במאנרוזריה וביריהם חמר רב מסודות המלחמה. שנים הומתו, אבל מאות מהם עודם חיים ועושים מלאכתם במסירות נפש. שני היאפאנים מתחפשים בקשו להרוג את קרופאטקיין. לרוסים אין מרגלים בגבול היאפאן. — והחינאים, שהבטיחו כי יעמדו מנגד ולא יתערבו בריב, לומרים בשקידה תכסיסי מלחמה ע"י פקירי צבא היאפאן והשפעת היאפאן רבה ועצומה עתה בחינוא. אין ספק, כי באשר תוסיף ההצלחה לעמד לימין היאפאן יתחברו צבאות חינוא אל היאפאנים וחדו ילחמו ברוסיה, עד אשר לא ישאירו לה כל שריד במזרח אזיה. — איזו עתונים הודיעו, כי מלך אנגליה הוציע לפני הצאר, כי ממשלתו תתן בין הנלחמים, למען עשות קץ למלחמה. אבל היא שמועת שוא. אין לע"ע עדיין מקום לרבר משלום. רוסיה לא תוכל לעזוב עתה את שדה המלחמה, אחרי שברה הגדול בים. על הרוסים לנסות עוד בחם עב"פ במלחמה אחת גדולה ביבשה. אבל בפי ההשערה גם כאשר יובו הרוסים מכה רבה גם ביבשה לא האבה ממשלת רוסיה לשמוע עצת שלום. רוסיה לא תוכל עתה להסתפק בשלום של קלון. — שתי אניות מוקש של הרוסים, מן הצי אשר בחוף וולאדיבוסטוק, שצפו תחת המים, נקבו אניה היאפאנית בחוף גענואן בקורעא ותמבע.

פרנציה ואימליה. ממשלת פרנציה מוסיפה פשע על פשע נגד הכנסייה הקתולית, עברה גוררת עברה. אחרי שהרבתה הממשלה לחטוא נגד הדת ונגד כהניה ועבדיה, בגרשה את הניזורים ובסגרה את מנזריהם ובאסרה על הבהנים לעסוק בחנוך ילדים, היא מפליגה ללכת בדרך הזה עד הגבול האחרון, עד כרי נתוק החבל האחרון המחבר את הרפובליקה עם הכנסייה הקתולית. לובה נשיא הרפובליקה בקר את מלך אימליה בביתו ברומא, ואת האפיפיור, שארמונו סמוך לארמון המלך, לא בקר. בזה, בלומר בבקרו

בחרת בחצופה כזאת למשרתת? המופקרת הזאת, — שאסור להסתבל בפרצופה — תחפץ לאנסני ולהוציא כסף מידי, למען לא תבזי ולא תוציא עלי שם רע בחוק! הנשמע נבלה כזאת? מה זה תאמרו על החצופה הזאת? חא, חא, חא! פיגה בבתה מר. עוד מדרגה אחת בסולם החיים נעתקה מתחת בפות רגליה, והיא יורדת ונופלת... זיו צנועותה מקדם מתעלם לעיניה, והיא מלובלכה עתה ומטומאה, ודמות דיוקנו של אביה מרחפה לפניו בבכיתו והזהרתו: השמרי בתי, החזיקי בצניעותך! ולבה קרוע ונפשה הענם! לו נפתחו שערי שאול תחתיה, אז קפצה לתוכם בשמחה... והגביר והגבירה עומרים וממטירים עליה קללות, והיא מחרישה ומקבלת היסורים ומרמה בלבה: עוד יותר מזה אני חיבתי להתיסר. ולפני הבית עמד המון רב ומאזין בתשוקה הקללות האלה, זה אל זה שואל: "מה זה ר' מרדכי'לי מתקצף? מה נהיה שם?" — אין מאומה! המשרתת בבית מרדכי'לי שריקר בקשה דודים ותצלח... ועתה מצאימת היא על אדונה, שהוציא עלי שם רע, אם לא ישחרה בכסף!"

"חא! חא! חא! ידענו את הצפרים האלה!" — ראובן פאהן.

שדודים לפניו. נצחו המצויקים את האראלים והמקדש חולל.

* * *

בין כסא לעשור. הגבירה כבר שבה מן הרחצה עבה, צחה ובריאה, ותלך הלוך והשמן. הגביר דאג לגופו גם הוא, ויהי מיום ליום יותר מסורבל כבשר. רק המשרתת פיגה הלכה הלוך וכחושי. הלחיים שקעו, העינים בלמו, והחזה נפל. היא נלקתה בכל גופה, חוץ... וזה הוא סוד עגמת-נפשה ויסורי רוחה!.

הגביר הרגיש בדבר, ויעט קנאת הצניעות, ויאמר באזני אשתו: "תלך לה המופקרת מביתנו!" והגברת כלתה כל חצי לעגה וגדופיה בלב האומללה, שלא תבעה עלבונה ותהי מחרישה כשאלו. פיגה כקשה זמן מכשר להתראות פנים לבדה את ארונה. קשה היה לה הרבר לבא לפניו, כאותה המלחמה כמש, שבה נפלה שדודה... ובכל זאת כונה את הרגע, גלתה לו מצבה המורא והבך לפניו מאד. הגביר עמד רגע כמו נרעש וכמו נגעיה צרתה ללבו. "הא לך ארבעים כסף ועזבי מקומך", אמר בשפה יבשה. "הוי אדוני, ואנה אני באה? לאן אוליך את חרפתי בסך מצער כזה? המול נא ארוננו, רחם נא! הלא יהודי אתה!" — יללה האמללה. תחת מענה פתח הגביר את הדלת ויקרא: "חצופה, צאי מביתי תיכף!" ולהגבירה, שבאה כרגע הזה, קרא: "למה

והתחזקי בצניעותך!" ויתערבו קול הגביר בלחשו המתוק וקול הזקן בערתו האיומה, יתתעורר הנערה כלביאה, מבמה משונה, ובעוד רגע ואיננה...

והלכו הענינים וחזרו בקדם. הגבירה בקשה רפואה, שעשעים, מוזיקה ומיולים, במעין הרפואה. הגביר שריקר הלך יום יום אחרי העסקים והכסף, אחר הארי-כבוד של דירקטור בבית-מלוה, של ראש-הקהלה, ושל יועץ העיר. בסף ובכבוד מלאו חלל לבו, ומאחרי שהראשון היה בן ביתו, נגרר על נקלה גם השני אחריו. רק בשעות הערב, כשישב על הספה והנערה הביאה את האכל, אבר שניזן-נפשו. די היה מבט אחד על השפתים, שלא מעמו מעם חטא או על החזה, שבתוכו עמר על המשמר מלאך-התום והצניעות, להרתיה את דמו.

לא אחת ושתיים נערה בו בניזיפה בנגעו בה: "הלא יהודי אתה! לא מחלל שבת, לא אוכל מרפות, רק יהודי כשר!"

החדר היה ער-אלם למלחמת-שנים בין שני עולמות, בין עולם הרכוש עם התמכרות לתאווה והתאבנות-הלב וחזקת-היד, ובין עולם-העני עם זכות-הלב, ערנת-החוש ויד רפה... חשאית היתה ההתאבקות, עד כי גברה בסוף המלחמה על הנערה התמימה ומלאך הרום והצניעות עם צל אביה הזקן נפלו

של הכרת צדקת הציונות מצד מתנגדיה, התעורכה הראתה, כי גם מתנגדי הציונות אינם נלחמים בה עוד ואינם מביטים עליה בעל מוסר מזיק ככתחלה. בלבם מודים הם בה, ועיב חרפו כבר להלחם בה, אלא שאין סמדות בני דורנו להורות על האמת ולהזור מדברים, שהחזיקו בהם פעם אחת. מדרשת ראש הקהל הוויני ר"ד שטערן ומדרשות הרבנים בשעת הסתיחה והסגירה הכיר כל אדם, שמכירים הם בלבם את הציונות ומודים בה, אלא שאין מן הנמוס להתודות על המעות. מוזין עברה התעורבה לפראג ומשם תעבר לבודפשט, להראות גם שם את פרי ארצנו ועמל האכרים היהודים, המוציאים בעמל כפיהם פירות מפוארים כאלה, להגיד לכל באי עולם, כי א"י תוכל להיות גם היום זכת חלב ודבש, לכשירצו בני עמנו.

כל מפקדי צבאות רוסיה באירופה קבלו הזהרה מאת המניסטר למלחמה, לשמר מאד את חיל הצבא מפני השפעת החברות המהרסות. כי נגלה הדבר, שחברי החברות האלה הכאים לעבד בצבא מכניסים בין אנשי הצבא כתבי הסוציאליסטים והאנארכיסטים ומדיחים את האנשים מאחרי הקיסר והפקידים. וביחוד ישמרו שמירה מעולה על היהודים, כי הנסיון הורה, כי אנשי הצבא היהודים עומדים במשא ובמתן תמיד עם היהודים אשר בעיר וחברותיהם ורבים מאלה שיביט להמהרסים. אנשי הצבא היהודים יסבלו מאד בימים האלה אחרי הפקודה הזאת. על כל יהודי יביטו בשבע עינים, ישמרו את צעדי ואל יתנוהו אף ללכת לקנות לו אבל, כי אם את פתגם הצבא עליו לאכל, תחת אשר עד כה מותר היה ליהודים אשר בצבא להמנע מהתגאל במאכלות אסורים.

חמשים בתי-אבות יהודים מקישינעו נסעו לקאליפורניה במערב אמריקה. איש עשיר אחד ממשי-קאנו חמל עליהם ויקן בשבילם חבל אדמה בקאליפורניה. אומרים אמור, כי להנדיב הזה יש איוו שיבות עם המיסיון האנגליה.

מלבד אלה נסעו 56 בתי אבות ממסאריה לארגנטינה ועוד 17 לברזיליה ע"י חברת יק"א, שהושיבם במושבותיה.

לה"נובוסטי" כותבים מקיוב, כי בכפר וויג-שעמיווקע הסמוך לקיוב נשרפו זה כחדש ימים שלשה בתי-אכרים נוצרים עם אסמות התבואה, שהיו סמוכים להם. אחרי ימים אחדים יצאה שמועה מפי נער קטן מסיח לפי תמו, כי ירד מציתים הבעירו את הבערה, והחשד נפל על שלשה אכרים בעלי מקנה ואחוזה בכפר הנ"ל, כי עשו זאת משנאה תלויה בדבר דיב ומשפט, שהיו להם עם הנזוקים. כאשר נהפשו בדקו את בתיהם ואמנם נמצאו שם מכשירי הבערה, אשר היו כראיה לדבר, כי לא נחשדו חנם בעון זה. לשמע הדבר הזה נקהלו האכרים יושבי המקום כחמש מאות איש ומכלי חקור ודרוש היטב כמתנייה וישוב הרעת חרצו עליהם משפט מזה, וברגעים אחדים הומתו מיתה משונה במהלומות אגרופים ומקלות ואחד מהמומתים הספיק לבטא בשפתו לפני מותו, כי גם ירד אברהם היהודי הגד בתוכם היו באמצע.

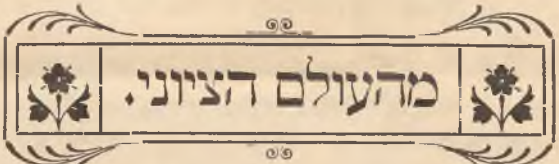
מובן מאליו, כי די היה בכח הדברים המעטים האלה לעשות כלה באמלל בלא שום חקירה ודרישה. עמי לא יעצור כח, לספר ולהאר אף שמץ דבר השפטים הנוראים, שעשו בו: פשטו את בגדיו ויסתכוהו בחוץ עדום ביום הולדו, וישליכו אותו אל מצולות נהד דניעפר. אח"כ תלוהו על עץ וירסקו את גופו אברים אברים. אשת ההדוג יצאה מדעתה מתוך צערה. הפריסטוב (שוטר העיר) מהר אמנם לבוא למקום המעשה, אבל לא היה לאל ידו לעצור כרוח העריצים, אשר שובבו לעשות דין לנפשם.

מעיד קאדס אן פלך קיוב כותבים לה"כודש-נוסט" ("עתידי"): במסכת עיר קארסאן גורשו כל היהודים מעשרים ושמונה כפרים של הנסיך דעמינסקי. כי אשתו

מקומו" ואתם "עם חכם ונבון" לפי עדות משה רבכם, לא תדעו ולא תבינו חין ערככם בגוים: תשכחו כי כשכנים וכגרים הנכם בארצות מושבותיכם, ואל לשכנן להתגאה על בעל הבית; תשכחו כי שבע עינים פקוחות על כל דרכיכם ועליהן כלי-מחזה המגדילים את חמאיכם על אחת שבע; לא השימו אל לבכם להתיפות למצער לעיני אדוניכם, למצא חן בעיניהם, כ"א עוד האספו שארית כחכם, להרמות אליהם ולעשות במעשיהם הם... כאחד הימים — בשבת קדשכם — באתי אל בית הקונדיטוריו של הנוצרי נ. כסלאוויטא, ומה גדל המהוגי כראותי רבים מאחיכם עמי בחדר: זה מעלה עשן וזה ישתה תה, זה ישחק בקלפים וזה יטייל הנה והנה — ורובם מלהגים כשפת רוסיה מבלי דעת אותה על כוריה — האמנם יחשב לבכם, כי תהיה תפארהכם על הדרך הזה? למדו היטב, דרשו חכמה ודעת ועשו לכם שם בגוים עד מקום שירכם מגעת; אך ככל עת דעו מגמתכם.

בכלל פליאה דעת ממני תכונת העם הזה, כי מעורו יאהב לאחו בשתי הקצות. לפניכם, במרם למדו עוד אל דרכי הגוים שכניהם, התאמצו ככל מאמצי כחם להתרחק מהם, מבגדיהם ומשפתם הרחק מאד, עד כי נמשלו כבהמות בעינינו; ועתה בשנותם את מעמם ויחלו לחקות מעשינו אנחנו, הנה יתחרו ככל עז להתכולל בעמים, וגם צלם היהדות יסירו מעל פניהם, לכשתם ילחרפתם הוא... —

דברי החכם הנוצרי הזה, אשר לפי דברי ה"נובוסטי", לא על אדני שנאה המקלקלת את השורה הטבעו, כי אם על אדני האמת, אספקלריא מאירה הם לנו, לראות כם את כל מעשינו ולהוציא עליהם משפט נאמן, מבלי אשר נצטרך להוסיף עליהם דבר.

מזרח-אפריקה. מלונדון מודיעים את "הצפה", כי ממשלת אנגליה כבר גבלה את גבולות הארץ, שהיא רוצה לתת לעם היהודי באפריקה המזרחית. החבל ההוא נמצא סמוך לים וויקטוריה במקום הנקרא מישור מאנדי. הוא רחוק מאה וחמשה מיל אנגליות ממסלת הברזל האוגנדיה בצפון. החבל הזה הוא מבוחר כל מקומות מזרח-אפריקה. על החבל הזה אמר הערי דזונס סון (נציב הארץ ההיא לפנינו), כי הוא מחכה ליישוב של אנשים לבנים, שיבאו ויהפכוהו לאנגליה חדשה, ע"כ רעה עיי האנגלים יושבי אפריקה ביהודים, שירשוהו תחתיהם. שטח החבל הוא 5000 מילים אנגליות מרובעות.

שמן ארץ-ישראל. באנגליה משתדלים, ליסד סרן של 25.000 ליטרא שמרלינג (שש מאות אלף כתר) ע"י מניות בנות חמשה שילינג. בכסף הזה יבנו בא"י מחנה, להכנת שמן זית. והציונים יקבלו על עצמם לעשות פרופינגדה לשמן א"י ולהרגיל את העם להשתמש בו הרבה תחת שמנים אחרים. גם ר"ד הרצל מתענין כרעיון הזה, שכפי הנראה יצא אל הפעל. מהפצת השמן תהיה לנו גם תועלת מוסרית, להרגיל את הנשים כרעיון הציוני ולתת גם עליהן חובה, לזכור ככל עת בארצנו. כפריה ובעתידותה.

סניף הבאנק הלאמי באמריקה. בקרוב תכונן הנהגת הבאנק סניף בניו-יורק ולתכלית זאת ילך מד קאווען לאמריקה. במועצות ראשי הבאנק בראשית החדש הבא יחליטו על ענינים חשובים, וגם הרצל יבא בעת ההיא ללונדון וירדוש כרכים.

סנירת תערוכת פלשתינא בוויין. ביום 18 לחיז נמנה תערוכת ארץ-ישראל, ישערכה ע"י ח' כרמל בעזרת קהלת ישראל והציונים. בימינו, ימי הרקלאמה והשחצנות, הועילה התערוכה הרבה מאד, לעשות שם לפני הארץ ולהפץ לשוב לבנות הריסות ארצנו ולהשיב נדחים לגבולם. ועוד תועלת אחרת היתה לנו ממנה. כי ערכה רחוקים כזרוע יתעש התחלה לשלום בין ראשי הסהלה והציונים. לא שלום של פשרה משני הצדדים, אלא שלום

הממשלות, להקהיל קונגרס מיוחד, לרון על אדות שאלת היהודים ופתרונה. באורגניזציה הזאת יתחברו החברות והמוסדים האלה: ח' "כל ישראל חברים" מפאריז, ח' "אגודת אחים" מלונדון, "האליאנץ" מוויין, "חברת העזרה" מברלין, החברה האמריקנית 'American Board of Delegates on Civil and Religions Rights', האורגניזציה הציונית וח' יק"א, ואח"כ תמשנה אל האורגניזציה יתר האגודות החשובות, כמו הסתדרות לשכות "בני ברית". מכל המוסדות והחברות האלה ישלחו צירים אל הועד המרכזי, שיהיה באמריקה, מכמה מעמים, והועד ינעץ באספות קבועות ע"ד אופן התשועה, שאפשר להושיע בו את היהודים הנענים, ואיך להציע את דבר התשועה לפני הממשלות, אם עיי העתונים הגדולים או על ידי אספות רבות וגדולות, אם ע"י אמצעים פרלמנטריים או ע"י צירים אל הממשלות השונות. לו היתה ההצעה נולדה כלב סופר באירופה, לא היתה כדאי לשום אליה לב; אבל ההצעה נולדה בלבבות אמריקנים והמה, אפילו היהודים באמריקה, אינם רגילים לחשוב מחשבות לבטלה. שם אם תולד מחשבה טובה, לא תחסר גם התאמצות להוציאה אל הפעל.

תוכחת מגולה.

כבית משפט הגליל אשר בעיר הפלך זימו מיד נתברר ביום 17 נובמבר משפט אחד מנכבדי עיר סלאוויטא, בעל בית חרשה מעשה טכנ, ה' אברהם חיים שאפירא, כי עשה פסי-ניר (באנדערזאלען) מזויפים לחבוש בהם את צרורות הפאפירוסים. השופטים חרצו עליו משפט, לשלם חמשים אלף רובל כסף ענושים, או לשבת חמש שנים בבית הכלא. הנאשם לא קבל עליו את הדין ויגש משפטו אל כ"ד גבוה.

במשפט הזה נכבדים לנו מאד דברי הקטגור טאסקוויטש בנוגע לדרבי אחינו. הקטגור הזה בקי ככל כתבי הקדש, גם התלמוד לא זר לו! יהודית ידבר צחות כאחד מבני עמנו, כל ההלכות היהודים ואורחות חייהם ידועות לו וגלויות לפניו, באיש אשר אין לו בעולמו אלא ד' אמות של רחוב היהודים בלבד. שאלת היהודים מצאה מסלות כלבו ואוהב הוא לחות דעתו עליה לפעמים. — בהתאסף יחדו כל העדים והמומחים (עקספערטע) אל חדר אחר, עוד טרם החלו לברר את המשפט, נכנס אליהם גם הקטגור הזה ויפן אל שלשה המומחים מסלאוויטא, והם מב"י ויאמד אליהם יהודית,

"הן ללמד זכות על הנשפט באתם אחי; בעיני לא יפלא הדבר, כי לחוב קדוש תחשבו לכם, להפך בזכות אחיכם. לא כן אנכי: משרתי תצוה עלי להוציא דין אמת לאמתו מבלי משא פנים; לבן לא כדאותכם אראה, נכהם עון ש. לפני ובצעקתה הבאה עליו עשה. אך מי האיש, אשר שלח בו לשון עולה למסר אותו לידי המשפט, אם לא בן אמונתו ובעל בריתו במסחר! — אמנם כן, אתם בעצמכם תדיחו עליכם כל דעה, אשר תמצאכם בפעם בפעם, דמכם בראשיכם! כי יצו אחים יחדו בדבר נחלת אביהם, או השותפים בי יתפדדו, והלך האחר והבה את חברו בלשונו לאמר: "חמא אדם מישראל". אחרית האיש ההוא נכרתה, אם רק בנים דברי המלשון; אך גם למלשינים לא תהי תקוה, כי סוף סוף יפלו כפח וישבעו מפרי מעלליהם. וכה תוסד מעט מעט המסכה הנסוכה על פניכם, יהודים, ע"י מהרסינים ומחריביכם הרבים. ואתם שומעי דברי אל יחר לכם אם אמר, כי בכל אומה ולשון אין מספר אלה החמאים בנפשותם רב כמו בקרבכם! בשמעכם אותי מטיח דברי אלה הקשים כנידום כלפי עמכם, אל תתנוני לאחר האנטיסמיטים המחפשים דק עול ופשע בכל מפעליכם; נהפוך הוא: תכלית שנאה שנאתי את האוילים החם, ומעודי לא אמרתי עון לכל אשר יאמרו הם עון, אך האמת יקרה בעיני מאד ולא אוכל לעבור בשתיקה על החמאים, אשר מצאתי ככם בהיותי מעורב ביניכם. — שחתך ישראל, כי לא תדע להוקיר את חכמך בעלי התלמוד, ודבריהם, המלאים חכמה, מוסר ואהבת עולמים לכם, לא נחשבו בעיניכם למאומה. הנה כן הגו ברוח חכמתם: "איזהו חכם המכיר את

מאחיהם הציונים, אשר יוד רק לפתוח פיהו נגד הד"ר שור. אולם גם אחינו הסטודנטים הלאומיים ועממם כל יתר הציונים לא סמנו את ידיהם, כי אם קבלו את שונאיהם בעוז ויבאו במספר רב מאד לאולם האספה. האספה היתה רבה ועצומה, שכמה עוד לא נראה פה. ההיכל היה מלא מפה אל פה ורכים לא מצאו מקום שם ויהיו נלחצים לעמוד ברחוב. פעמים אחדות קמו שני הצדדים בחמה וכקצף וירימו יד זה על זה, עד שבאו הרבה משוטרי העיר וישקימו המחומה, והרכה מהסוציאליסטים הנלהבים נאסרו כמאסר. ואחר כל אלה היה לריק כל עמל הסוציאליסטים. כי כאשר הר"ר המהולל רק הופיע על הבמה, אז הרימו הלאומיים וביניהם גם פועלים את קולם: "רד משם! פפואי! כוז לך, לעג לך!" ועוד ועוד, עד כי עזב בחרפה את המעלה והלך לו — והאספה נשבתה. מוכרח אני עוד להעיר את אוון הקוראים, שכל השערוריה הזאת גרם השמודענמ ב. אשר היה מאז חבר לח' "הצפירה" הציונית, ועתה השליך את לאומיותו ויהי לקוסמופוליטי. אבל כפי הנראה אין לו רעיון כל עיקר, כי רק תואנה הוא מבקש, להיות ראש בין הפוליטיקאים.

מקרב ומרחוק.

התנכלות בנפש מניסטר. כאשר שב ראש המניסטריום ההישפאני לעיר הממלכה מדריד, ירה איש על עגלתו. אבל הכדור החטיא את המטרה. הכדור חדר אל מכסה העגלה ויצא.

ממשלה סוציאליסטית. הממשלה הסוציאליסטית הראשונה נוסדה בשבוע הזה באוסטרליה. מנהיג מסלגת הסועלים וואלסון באוסטרליה קבל פקודה מאת מלך אנגליה. לכוונן ממשלה. הממשלה הזאת תחטוט במכס הגבול.

טורקים ויונים. בסמירנא (אזיה הקטנה) פרצה מריבה בין סוחרים יונים ובין אנשי צבא טורקים. ממשלת טורקיה סגרה בתי מסחר של יונים, יען לא שלמו את המס. פקיד הקונסול היוני רצה לסתוח את החניות בחזק יד ויבא הדבר לידי מהלומות. אנשי הצבא ירו על היונים וגם הם ירו ויסלו חללים משני הצדדים.

קבורים חיים. במושב סראג'על אטא באיטליה הצפונית נפל גוש שלג ענקי מראש ההר ויכס את בית הסועלים העובדים במכרות. כמאה סועלים נקברו תחתיו. 26 מהם נצולו אח"כ ולהנתרים לא נודע מה היה. עבודת ההצלה קשה מסני רוח הסערה.

מלחמת העבודה ברכוש. בתחלות אוריגניליות משתמשים עתה באי-כח העבודה במלחמתם בעד הרמת פרן העבודה. באונגריה שבתו חמשה ימים כל מסלות הברזל, שבתו כל המשא והמתן, כל ארץ אונגריה כמו סגורה היתה, לא יצא איש ממקומו, לא שלחו כל סחורה ממקום למקום. לא הוציאו סחורה לחוץ לארץ ולא הביאו שום סחורה אליה. המכתבים נשלחו ע"י עגלות ורכבים ויגיעו למקומם באחר כמה ימים. שבתה כזו, העושה רשם כביר כזה במדינה שלמה, לא היתה עוד בשום מדינה חוץ מפורטוגאל. זאת היא עתה ארץ הסלאות. שם שבתו לפני שבועות אחדים כל הסוחרים וכל החנונים. כל בתי המסחר והחנויות היו סגורים ימים אחדים. אין קונה ואין מוכר. רעב כבד, אשר כמוהו לא היה בעת החדשה. פרע בארץ, כי גם העשירים לא השיגו שום דבר בכסף. כמובן לא ארך המצב הזה ימים רבים. היום שובתים שם — עושי העתונים, העורכים והמסדרים מרעיבים את פורטוגאל עיר הממלכה ליסבאון. לא רעב ללחם וגם לא למטעמים, כי אם לחדשות. תאבני חדשות תועים מבית מרזח לבית מרזח, מבית ספה לבית קפה, ינסו לקרוא עתונים פנצניים או הישפניים ולא ירוו צמאם. עתון בשפת עמו לא ימצא שום אדם. ולזה אין תשלומים לעם במצב מבעי אף במבחר העתונים בשפות אדיות. ואולם אצל כני עמנו אין הדבר כן, כי חיייהם ומצבם אינם נורמליים. — בעיר החוף סארסייל

פודוליה, אף כי מספרם מצער הוא לעומת המון יושבי הארץ, בכל זאת תפשו בידיהם את המסחר והמלאכה, וכל זאת יען שלאכרים בנוף הזה יחסר האמצעים (ממון) והבשרון; והרוסים נזהרים. מאד להניח הון כעסקים, גם אין הרוסים מסוגלים למכר לאחדים ואינם רואים בו ברכה: המסחר בקשימה יכשר רק ליהודים. הנאי המסחר הקטן במדינה הזאת הם כלם כידי היהודים, ולולא הם לא היה שם זכר למסחר כזה: אם היהודי לא יקנה, אין קונה, ואם לא יקנו מאת היהודים אין מקום לקנות כל מאומה. — רואים אנחנו, כי בעת שלכו עליו יבאב, כי כל עסקי המסחר בידי היהודים, על כרחו יודה, כי לאכרי המקום יחסר הכשרון לזה. בעתוני אדעסא נרפסה פקידת שר הפלך לכל הפקידים העומדים כרשותו, להשגיח היטב על שמירת החוק שנחתדש בשנת 1899, שעל פיהו אסור ליהודי להחזיק בכיתו שום משרת או משרתת מעם-הארץ, ואשר יעבור ע"ז, ענש יענש כמשפט. הגזרה הזאת נהחדשה עתה בהשתדלות הכתן הגדול של ההיפרכאי בגלל נערה נוצרית, שמשנת שבע לחייה היתה משרתת בבתי היהודים ועתה בהגיעה לשנת הארבע עשרה נתייהדה. החשד נפל על בית העכרי אליעזר לייטעס, ששם שרתה הנערה בארבע שנים האחרונות.

ה"סועט" מודיע, כי שלמון אחד בתי הגימנוזיום בקיוב הציע לפני שר הלמודים של הגליל הוא, להמעט מכסת התלמידים העברים באי ביה"ס הזה מן 10% על 3%. ולכלי הוסיף בשנת הלמוד הכא ילדי יהודים חרשים, שיבאו למבחן. לבקשתו זאת נותן הפקיד מעט, כי משחיתים הנערים העברים את מרות חבריהם...

בסוף לי להודיע גם ענין מבדח. כהפעמ. וועדאמיסטי" כתוב לאמר: כיום 16 לירח הזה הושימ קובלנא שר בית המכס כראדיווייץ (עיר הגבול) לפני לשכת ביה"ד בקיוב על משפט, שהוציא ביה"ד הגליל בלוצק. וזה הדבר: בשנת 1898 נתפש היהודי באך בהעכירו דרך הגבול חבית יי"ש, ששויה 5 רובל. היי"ש החרם, והעגלה והסוסים נלקחו בערכון וימסרו לשמירה בידי אחד פקידי המכס, והמשפט הובא לפני שופט השלום, אשר פסק לקנוס את היהודי בתשלומי שמונה רובל. ולא אכה שר בית המכס להסכים על הפסק וע"פ השתדלותו הובא המשפט לפני ועד שופטי השלום, משם נתגלגל ובא לבי"ד הגליל בלוצק, עד אשר הובא כעת לפני לשכת ביה"ד שבקיוב. ועתה כבוא הענין לידי בירור נמור, נתגלה הדבר, כי כפי הנראה מהאקמים של המשפט הזה, שנמשך משנת תרנ"ח עד השנה הנוכחית, מצב הענין כך הוא: היהודי כאך — נפטר, היי"ש — נתיבש בחביתו, העגלה — נרקבה, הסוסים מתו, והפקיד, שנתמנה להשגיח עליהם, זכה במשך העת לשנוי מקום כסכיוות בסרביה; ומכל הענין הזה נשאר רק גל של אקמים, שהלכו מיד ליד עד בואם לפני לשכת ביה"ד הגליל, ואחרי שפקחו על הגל בעיון מרויק יצא גמר הרין, להשיב פני שר בית-המכס ריקם.

וארשא, ט' אייר תרס"ד. מ. ש.

מכתבים מערי השדה.

משערנוביץ. הנואם הסוציאליסטי, הד"ר שור מקולומיה, לא אמר די כמה שיצא בפעם הראשונה מעירנו כבזו ולעג וידיו על ראשו, כי נסה גם כשבת שעברה את כחו. אבל למרות כל עמלו ועמל חכריו, גם עתה לא עלתה בידו, להוציא אף מלה אחת מפייתו. וכך היה המעשה: כאשר ראו הסוציאליסטים היהודים, שהלאומיים קשים כגיודים ועומדים בחומה נגד הד"ר שור, עשו אנימציה גדולה, להשיג רוב דעות כאספה ווימינו לא רק סוציאליסטים עברים, כי אם גם סוציאליסטים מעמים שונים, וכל אחד ואחד מהם היו מוויין כמקל גדול ועב או בכלי-ברזל ויעמדו הכן להכות באנרוף רשע את כל אחד

הנסיכה שלחה את פקיד עיר קארסאן בכל הכפרים האלה, להסית את האכרים כיהודים, להחליט החלטות לגרשם משם, ועתה משפחות למאות באו לעיר קארסאן בלי משען לחם ומחסה. הנסיכה הזאת הרחיקה את כל היהודים מכל עסקיה, ותתן צו לכל פקידיה, כי לא יעשו שום עסק עם איש יהודי, וגם היא חרלה לקנות מהם כל מאומה. ובכלל השתדל ככל מאמצי כחה, להכרית כל משלה-יד מאת היהודים באשר תוכל, וכפעם בפעם תקרא את ראשי העדה מהעיר, ומהכפרים סכיוותיה ותזהירם, לבל ישאו ויהנו עם היהודים, לא ימכרו להם ולא יקנו מהם מאומה.

עתון-הסתר, "סלאבאדא" מודיע, כי בכפרים רכים אשר כפלך משערנינוב, עשו להם האכרים את ההחלטות למקור נאמן, להמציא כסף על יי"ש לשתית לרויה: בכפר מאלאשאווע דרשו מהיהודי מחויק הריחים ומתפרנס בדוחק, 15 רובל, ואם לא יתן יעשו החלטה לגרשהו, הוא נאלץ לתת את הסכום כפר פדיון נפשו! ככפר פיאנאראנ עשו החלטה לגרש את שבע עשרה משפחות היהודים הגרים שם. ההחלטה לא נשלחה לעיר הפלך, כי האכרים רצו לעשות עסק כזה. אחרי שהחליטו דרשו מיד היהודים 2000 רובל בשכר כמול החלטהם, ואין יד היהודים משנה, לשלם להם את המס הכבד הזה. ואינם בטוחים, כי אחרי אשר יהיה הכסף בידם לא יוסיפו האכרים לכתוב ולחתום שנית החלטה כזאת? להבין את ערמת האכרים החדשה צריך לזכור, כי המניסטר פלעהוויץ פקד, כי אין לגרש את היהודים ממקומה שאסור להם לשבת עד תום המלחמה, אך אם אין רוח יושבי הארץ נוחה מהם יש לגרשם.

כסכת החוק החדש, אשר יצא כסוף השנה שעברה, לדרוש מסוחרים יהודים לידי ארצות אחרות, העושים מסחר באדעסא, לשלם מס הגילדא ראשונה — מעטו לדכרי מה"ע האדעסאים מספר הסוחרים שמה. ורכים מהם כחרות אפס על הגזרה הקשה הזאת עזבו את עסקיהם וישבו לארצות מולדתם, ה"נאווי וור". השיגה תלגרם מאדעסא, כי בא חשבון לשכת הסוחרים משם, כי בשנה הזאת נתנו שם תעודת סוחרים על סך 155,884 רובל! תחת אשר בשנה שעברה עלה הסך עד 400,350 רובל, וכה מעטו הכנסות אוצר המלכות. ובפרוש נאמר שם, כי הסכה היא הגזרה החדשה על העברים לידי חו"ל.

ל"קייובסקאי סלאוואיי" כותכים מאדעסא, כי גזרה חדשה נגזרה על היהודים, אשר לא נודע מוצאה. עד הנה לא הבדילו במחלקות הכאנק של הממלכה, אשר בערי המדינה בין יהודי לנוצרי ואם הכיא סוחר כמות שמרי חוב של אחרים לא בדקו אחריהם מי ומי החותמים ויתנו כסף מחירם בנכיון הרבית הקצובה. וזה מקרוב החלו לדרוש מיד הערבים, מי הם נותני השמרות. ואם יהודים הם לא יקבלום.

ל"קייובלאניאיי" כותכים מעיר אוריפינסקא במדינת הקוקזים הדוניים: המושב הוא מפרסם בשני הירידים אשר לו בשנה. מן 1 עד 20 אקטבר ומן 10 מערץ עד 5 אפריל. בימים ההם ינהרו שמה קונים ומוכרים מכל עבר ובתוכם גם סיחרים יהודים, כן גם על היריד האחרון כאו שמה יהודים לרגלי מסחרם וישכרו להם חנויות. ויהי כיום השביעי לימי השוק, יצאה פתאם גזרת שר הגליל על כל היהודים מחויקי החנויות, לבל יזודו להיות שם כימי השוק, והשוטרים כפו אותם, להתחייב כחתומים ידם, לעזוב את המקום במשך שני ימים, והגזרה הזאת נמלאה כקנאה נפרזה כל כך, עד כי כל הנחשד להיות מבני עמנו, תפשוהו ברחובות בלי חמלה, ויבהלוהו לשוטרי המחלקה. כל הסוחרים העברים, אשר באו הנה, נכוכים ולבם חרד על הונם ומערכם, אשר ילכו לטמיון לרגלי הגזרה הזאת, ואינם יודעים מה לעשות להציל יגיע כפם. כי רכים נתנו סחורתם בהקפה. השר יתמוך יתדותיו בגזרת שנת תרנ"ח, הנוגעת לנפת נהר דן ככלל ולא שת לבו, כי הירידים יוצאים מכלל מקומות האסורים לישראל לגור כהם.

"נאוואי וורעמאי" מביא יללות סופרו במוהילוב (פלך פאדליא) והתודותי לאמר: "היהודים יושבי פלך

בפרנציה הדרומית שבתו כל מלחי אניות המסחר וחובליהן. — בעיר סעגאוויא בהישפאניה שוכתים כל האדבוקטים זה שבועות אחדים וכל עניני המשפטים נעצרו. שנת שבתון היום.

מלך בתור נאשם בבית-דין. ליאופלד מלך בלגיה נודע לאיש-קשה מאד. שתי בנות לו ולא שום בן. משנאתו את כנותיו הקדיש המלך את כל נכסיו לממלכה וכנותיו יצאו נקות מנכסי אביהן. כאשר מתה המלכה תכעו בנותיה את ירושתם מחלק המלכה בנכסי בעלה. המלך טען, כי המלכה לא הכניסה לו כל נדוניה ואין לה חלק בנכסיו. שתי הבנות תכעו את ירושתם ע"י בית-הדין. המשפט ארך שבועות רבים ועתה נחרץ המשפט. בית הדין פטר את המלך מתת לכנותיו כל ירושה. ידוע כי מלכד הפקעת הירושה. לקח המלך מאת בתו הכנירה סמטעפאניע (אלמנת רודולף בן קיסר אוסטריה) את כל כל תארי כבודה ואסור לה להקרא בשם אביה. ואת בתו השנית לואיזע מקובורג הושיב בבית המשוגעים, יען תבעה ממנו כסף יותר מדי.

עמוד-רוח. מדינת ביהם נשפטה בימים האחרונים כנמה שפטים אלמנטרים. ביום א' שבוע זה סער בצפון המדינה עמוד-רוח (ווינדהאזע), הנורא בכל מיני הסופות והסערות. הסערה קמה כסטריוויץ ותתיצב כעמוד סובב והולך וכדרך לכתה על פני שדות, דרכים ויערות, עקרה ותשבר ותנתש את כל אשר מצאה בדרכה. מן ניילאנד עד אייכבערג שרשה את כל עצי היער, ועצים, שלא נעקרו עם שרשם, שוכרו, עצים זקנים ועבים נסלו לארץ כנצר יבש. בנילאנד הסיר הסער את כל גני הבתים וינפץ את כל החלונות. סלעים ככדים קבועים באדמה התפוררו כגל של אגוזים. שורת אלונים זקנים, אשר קצתם עבים כמה מטר בהקפסם, נעקרו עם שרשיהם. אחד האלונים האלה נפל על בית ויהרסו כבית של קלפים. בסוף פגע עמוד הרוח במסע של מסלת הברזל וירימהו למעלה ויקלעהו הרחק מן המסלה. אחרי הסערה נפל כרד כבד ויעש שמות באיזו מקומות. כל גרגר כרד היה גדול ככצת תרנגולת. שעות רבות היה הכרד פרוש על השדות.

*

העניות בקראקא. קנה המדה למוד על פיו את מדת העניות בקהלה יהודית הוא, כמו שהסכימו כל רושמי רשימות, מספר הכסף, שהוציאה הקהלה ל-מעות חמים, לתמוך את בתי האבות העניים, לקנות צרכי הפסח ומספר בתי האבות המקבלים את התמיכה. מכילה היא הסמא-סיסטקא של קהלת קראקא בענין זה. מחשבון חלוקת מעות החמים בשנה הזאת נראה בכרוך, כי העניות מתרכה בקראקא באופן מכהיל. מספר נפשות היהודים בקראקא (בלי פורגורוי ובנותיה) 27,000. יחד בדרך ממוצע כחמשת אלפים בתי אבות. מהם קבלו לפני הפסח תמיכה, מצות אפיות וגם כסף מזומן מקופת הקהל 1490 בתי אבות, כסף מזומן בלי מצות קבלו 700 בתי אבות. ס"ה קבלו תמיכה מקופת הקהל קרוב אל 2200 בתי אבות, שהם קרוב למחצית בתי האבות. אבל יותר מאלה קבלו תמיכה כי ישנם אבות משפחה, שאין לפי כבודם לקבל תמיכה מקופת הקהל, והם מקבלים כסתר תמיכה מקופת בית-התפלה, שהם מתפללים ישם. ומלכד כל אלה, בתי האבות השלמים, האכילו ראשי הקהל מקופת העדה חנם אין כסף בבית התמחוי בימי הפסח בשנה הזאת יותר משלש מאות נפש זקנים וזקנות, בחורים ונערים אלמנים ואלמנות, יתומים ויתומות, שאין להם בתי-אבות ואינם נכללים בכתי האבות הנ"ל. בשנה שעברה היה גם מספר אלה קטן, רק כמאתים. וככל זה עוד לא נשלמה מדת התמיכה של קהלת קראקא. כי מלכד כל הנ"ל האכילה הקהלה מאכלי פסח את האסירים בבתי-הסוהר, את אנשי-הצבא הרבים ואת החולים בבתי-החולים. 162 כור קמח אפו ראשי הקהל מצות לחלקן לעניים. על זה הוציאו 6600 כתר, כסף מזומן חלקו סך 2800 כתר, להאכיל את החולים ואת האסירים הוציאו 2080 כתר, להאכיל עניים בודדים הנ"ל בבית התמחוי הוציאו 890 כתר, להאכיל אנשי הצבא 480 כתר, הוצאות צדדיות מכל אלה היו 3200 כתר. ס"ה עלו ההוצאות לכלכלת העניים במאכלי פסח בחג העבר לסך 16,000 כתר. מכל האמור נראה, כי יותר ממחצית היהודים בקראקא נזקקים לתמיכה. ועניי המדינה ינהרו

גדודים גדודים לקראקא, לקבץ נדבות ולהנות מעשרה של עיר המרבלת. הוי, מתי ישימו גדולינו ומנהלינו אל לבם, לשום איזו סדרים בעניני הצדקה והתמיכה. והעקר להמציא עבודה לרבים מהמטילים עצמם על הצבור, כי העוני הולך וגדול מיום ליום.

ואברתם בנוים. לפי חשבון מייסור אחד אכרו ליהודים בשנות המאה ה"ט 224,000 נפש על ידי המרת הרת. מאלה נכנסו לכנסיה האונגלית 72,000 נפש, לכנסיה הרומית 53,000 ולכנסיה היונית 74,000.

רסוק אברים. סוחר התבואה יעקב דרעזנר בלבוב, איש צעיר בן ל"א שנה, עמד בחצר מסלת הכרזלי, להשגיח על תבואתו, שנשקלה בעגלות. כבואו בין שתי עגלות קרבה פתאם עגלה אל עגלה וסל חזהו נרסק וימת תחתיו.

תפישת אנטיסמיט. כבר לין נתפש האנטיסמיט הנודע גראף פיקלר ע"י השוטרים, יען מאן לבא לפני השופטים בגלאגאו, שהזמינוהו בדבר פגיעה בכבוד איש. שלש פעמים הזמינוהו והוא בזה פקודתם, כי לפי דעתו עוסק הוא במצוה, בהקילו בכל יום קהלות ומסית את העם ביהודים וע"כ הוא פטור מן המצוה, לשמוע בקול שופט.

עיר שרופה. מכוטשאטש (גליציה המזרחית) מודיעים אותנו, כי פרצה שם אש והרוח העביר את הלהבות ממקום למקום. עד שבזמן קצר נשרפו מאתים בתים וכיניהם במה רתניית, בית-העם ובית-הספר. שלשת אלפים איש נשארו בלי מחסה מורם ומקור. חמש נפשות היו למאכלת אש. השרפה יצאה מכית איש יהודי.

אסור לשאת צצית. מפקד הצבא בגליל מוסקבא אסר לאנשי הצבא היהודים לשאת צצית.

ענין דרייפוס. במשפט דרייפוס, המתברר עתה עוד הפעם לפני בית-הדין הגדול בפאריז, נגלים בכל יום זיופים חדשים, שעשו שרי הצבא וגדולי הממשלה. השקר האחרון, שנגלה בשבוע הזה, הוא ענין כא-כח הצבא ההישפני מרקיס וואל-קארלוס. אנרי רושפור העיד, כי פקיד הצבא ההישפני הזה הגיד במקום ידוע. כי דרייפוס הוא פושע. כשמוע וואל-קארלוס את עדות רושפור התחלחל ויכחש את הדבר ויאמר, כי מעולם לא היה במקום ההוא וכזרון השתמשו בשמו למשכו אל תוך משפט דרייפוס. וואל-קארלוס יתבע את רושפור לדין והוא דורש מאת בית המשפט, להעמיד אותו כבית הדין לפני הגנייראל מרסיה, לדבר אתו משפטים פנים אל פנים.

הפוסחים על שתי הסעיפים. מה מנוחכת ובלתי טבעית היא התבוללות היהודים כעמים אחרים מוכיח החשבון הסטאטיסטי מארץ מורביה. שם יחליפו היהודים את לאמיותם כלבוש. עד לפני שנים אחדות נחשבו כל היהודים בארץ היא לגרמנים ועתה יעברו מעט מעט למחנה המשיכים. אז, בהיות היהודים אשכנזים, היו רק המשיכים אויביהם ועתה, בהיותם פוסחים על שתי הסעיפים, גם הגרמנים וגם המשיכים אויבים להם. מספר היהודים במורביה 44,255, קצתם משיכים וקצתם גרמנים. אך החלק המשיכי ירבה משנה לשנה והחלק הגרמני יעטם. בשנת 1900 היו במורביה 361 אדבוקטים, 186 משיכים, 225 גרמנים ובשנת 1903 היה מספר האדבוקטים 376 ומהם 171 משיכים, 205 גרמנים. מן האדבוקטים, הרשומים בלשכת האדבוקטים בכרין ממסר 1 עד 100, המה 39 משיכים, 61 גרמנים; הרשומים ממסר 101 עד 200 המה 43 משיכים, 57 גרמנים; הרשומים ממסר 201 עד 300, המה 48 משיכים, 52 גרמנים; והרשומים ממסר 301 עד 376, המה 40 משיכים ורק 36 גרמנים. מזה נראה שמספר האינטליגנץ המשיכית יגדל משנה לשנה עד אשר בימים האחרונים כבר יש למשיכים הרוב. ויש להעיר, שכמעט כל האדבוקטים "הגרמנים" המה בני דת משה, לא שהתיהדו הגרמנים ויקבלו עליהם דת משה, אלא שפשונו יהודים בישראל עמם ויתחשבו לגרמנים בשקר, בשביל לעשות רצון התקופים. בכרין בתוך 100 אדבוקטים נחשבים 79 לגרמנים ובאמת רק 15 המה גרמנים גמורים ויתרם מתחפשים — יהודים שהתגרמנו. בתוך 21 האדבוקטים המשיכים אין אף יהודי אחד, כי בכרין יד הגרמנים תקיפה, ע"כ גם היהודים יתחשבו לגרמנים. באולמיז ישנם 16 אדבוקטים גרמנים ובתוכם

רק 8 נוצרים ויתרם יהודים. באוסטראו 18 אדבוקטים גרמנים ובתוכם רק 8 נוצרים ויתרם יהודים.

פרופיסור גרמני אל הרב ד"ר ב. תחת חרבות אשר מצאו החופרים בשרידי עמודים עם חוטי-ברזל והם משערים, כי השתמשו כבר האשורים בטלגראף; ומה נמצא בחרבות ארץ ישראל?

הרב: בחרבות א"י לא נמצאו עמודים וחוטי-ברזל; זה אות — כי השתמשו היהודים בטלגראף בלי חוטי-ברזל.

בחור אל השרכן: התוכל להראותני את תמונת העלמה, שאביה נותן לה עשרים אלף שקל במוזמנים?
השרכן: אמ אביה מרבה כל כך מוהר ומתן תוכל לשער מה מראך.

קִינַת הָאֲבִיב.

כְּמוֹ כְּנוֹר שְׁפָתַי נִפְתָּחוּ,
מִתַּחַת לְשׁוֹנֵי שִׁירְתִּי תִשְׁתַּפֵּךְ,
וְעַת אֲנֹשִׁים כְּתֵבֶל יִשְׁמְחוּ
שְׁמַחְתִּי עֲרָבָה וְלֹאֲבָל תִּתְהַפֵּךְ.
הָאֲבִיב הַנִּיעַ, הַשֶּׁמֶשׁ הוֹפִיעָה,
כְּגִנַּת יַרְדֵּים אֲנֹשִׁים יִשׁוּחוּ,
הַרוּחַ יִנִּיעַ שׁוֹשְׁנָה נְמוּעָה,
עַל־יּוֹם מְטִילִים רִיחָה יִרְיָחוּ.
בְּרוּעוֹת אֶהְבֶּה נִפְשָׁם שֶׁנִּקְקָה,
יְדִידוֹת יִמְצָאוּ, יִצְהָלוּ יְגִילוּ,
יִתְעַנְּנוּ בְּטוֹב, שְׁנַתֶּם מִתּוֹקָה
יִבְטָחוּ, יִשְׁקָמוּ, דְּרָכֵיהֶם יִחִלוּ.
וְאֲנֹכִי מִתְנוּדָה, בְּתֵבֶל אֶתְבֹּדֵד —
לֹא נֶאֱחָה זֶה לְיִזְרְעֵי תוֹשִׁיָה,
מִלְהֵנוֹת מִמְרָאוֹת הַטֶּבַע אֶתְעוֹדָה,
כְּגִבְבֵי בְּפָרֶץ עֵינֵי צוֹפִיָה.
עֵינֵי צוֹפִיָה מִבֵּין הַתְּרָפִים,
אֵךְ לֹא תִרְוֶה וְלֹא תִשְׁבַּע הָעֵין,
גַּם כִּי אֵלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִרְחָקִים —
לִשְׂאֵל וְיִיעָצֵנִי וּמְנוּחָה לִי אֶזֶן.
וּבְכֵן בְּהִנְתִּי אֲנוֹר בְּשִׁירְתִּי
עַל חִלְדֵי, עַל מוֹבֵי, כִּי יִחְלוּף;
אֲמוּלָה לְבָתִּי, אֲנוּשָׁה מִכְּתִי,
עַל הָאֲבִיב בְּתַעֲנִיּוֹ כִּי יִגְדוֹף.
זֶלְמָן לִיב פְּרִי־יִיב.

משדה הספרות והמדעים

האנרכות ועתידותיה

מאת

ד"ר. לעאן האלפערן.

השערוריות האנרכיות, המניעות לאונינו כפעם בפעם, תעדינה בלי ספק את לב כל השומע, להתחקות על שרשה ואופיה של המפלגה המחריבה הזאת, אשר עשתה לה שם נורא בכל ארצות הנבל ואשר לשמה ולזכרה תסמר שערות כל איש ישר הולך. ננסה נא איפא, להמיל איזו קווי אור על העדה הדעה, הנמהרה וקלת הדעת הזאת בנוגע להתפתחותה, מהותה ותכליתה. לא פה המקום לדבר ארוכות ורחבות על דבר „הדעה האנרכית“ בכלל, כי „דעה אנרכית“ כללית אינה, כי כמספר הכתות האנרכיות כן מספר דעותיהן, אבל הצד השווה שבהן הוא: הצווי המוחלט, הממיל על כל אחד מהאנרכיים חוב קדוש, לעמול ולחתור

נדבות.

הננו מכרכים את מר משה קאנארעק לארוסיו ונודבים לכבודו כתר לקופה הלאמית. שמעון מנחם לוי. נפתלי האף. מר מנחם אבעלעס מכרך את חברו מר משה קאנארעק לארוסיו ונודב כתר לקופה הלאמית. מר יעקב שטענער מכרך את מר שמעון מאנדעלבוים מיאווארונא לארוסיו ונודב לכבודו חצי כתר לקופה הלאמית.

פון חודש יולי 1904 וועט ערשיינען א

חודש-זשורנאל

פאר לעבען, ליטעראטור און וויסענשאפט

די יודישע צוקונפט

פראגראם:

העלפען דאס יודישע פאלק בעפרייען פון זיין שקלאפעריי. העלפען דעם יודישען פאלק אין דער איצטיגער צייט. כדי ער זאל קענען עררייכען זיין צוקונפט. רעדאקטער: ד"ר י. ווארטמאן.

אכאנעמענטס ווערען שוין איצט אנגענומען.

יעהרליך 9 קראנען.	8 מארק.	10 פראנק.	4 רובעל.
" 2	" 5	" 4	" 4 1/2
" 1.20	" 3	" 2 1/2	" 2 1/2

אבאנירען קאן מען אין די רעדאקציע:

Dr. Ch. Wortsman, 172 Amhurst Rd. London N. E.

אדער אויך אין אדמיניסטראציע פון "המצפה".

אנענטען ווערען געזוכט.

M. GALITZER KRAKAU

Dietelsgasse No. 41, Grünwald's Haus

הויפט - ניעדערלאגע זעממליכער ארטיקלען אויף דעם געביעטע דער אפטיק, חירורגיע עלעקטראטעכניק, קאסמעטיק אונד באנדאזש-מיטעל. ברוכבאנדעד פיר ביידע געשלאכטער עט קינדער אין בעסערע, ספלידעסטער אויספיהרונג.

האמעל & רעסטיוראציען

ואמט גומע בעראמונג עצה טובה צו ארעם, נור ביא

וואלה זאלץ קראקווא

קראקווערנאסע 29 (קומארק)

קאנצעס. שמינמעטצמיסער

ALTER HORNER, KRAKAU, Methgasse Nr. 37.

איבערנימט דיא פערפערטיגונג אונד אויפ-שמעללונג פאן גראבשטיינען

צו דען כיליגסטען פרייזען.

אויך עפעקטוארט דערזעלבע בעשעלעלטע גראבשטיינען אין יעדע פראווינצשטרא אונד לעכסט דיעזע דורך פאן היער אויס געשיקטע גע-הילפען אויף דען פרייערעפען אויפשטעללען.

ובלתי אפשר, מתנגד הוא למבע האדם ולהחיים שבכל יום. ולכן לוא רק השאיפות האלה, היוצאות מגדר היכלת והאפשרות, היו המקור היחידי של האנרכות, כי עתה נעלה היה מעל כל ספק, שלא היתה מכה שרשיה עמוק כל כך ולא התרכו מעריציה; חוג האנרכות היה אז מגבל ומתקמץ למספר מצומצם של איזו מתפלספים, המסתפקים בעיונים וסכרות בהדרם פנימה ולא יצאו או החוצה להתנפל על אנשים נקיים, ההולכים לבטח ולהכותם נפש. אכל פקטורים אחרים, אשר נוספו על הסבה הנזכרת הם הם גרמו, שהאנרכות גברה חילים ותהיה לזרם המפעם בעורקי האנושות בלה, עד כי כארצות הדרום, איטליה והישפניה, רכו האנרכים עד מאד ומספרם עולה עתה על מספר הסוציאליסטים, כי הפועלים מהמדרגה היותר התחונה ינהרו שם כלי חשך אל התנועה הזאת. ולמען נוכל לבאר ולהסכיר את החזיון של התפתחות האנרכות בין המוני הפועלים, אשר קצרה עתם ויכלתם לעיין ולצלול בעמקי התאוריה של החרות הכללית, נחוץ לעבור בסקירה על שאלת הפועלים בכלל.

(המשך יבא.)

מטע צוקר חדיש. בנית המדרש הגדול לעבודת האדמה בפאראגואי (אמריקה הדרומית) נבדק בדיקה חימית מטע צוקר חדיש, המכיל בקרבו צוקר פי עשרים כהמטעים, שישתמשו בהם עתה להוציא צוקר: לפת וקנה צוקר. המטע הנ"ל הוא שיח נמוך, רגל אחת גבהה. עתיות גדולות נכונות למטע הזה. כי כפי הנראה ישעוהו ככל ארצות תבל, להשתמש בו לחרשת הצוקר.

דאקטילאסקאפיע. זהו שם חכמה חרשה, שמוצאה מארץ הודו, ואשר אפשר לכנותה "חכמת-היד" המודרנית. על פיה אפשר להכיר בל אדם בצורת קוי ראשי אצבעותיו. בשם ששונים כל בני האדם זה מזה בצורת פניהם, בקולם וכדעתם, בן שונים הם זמ"ז כקוי ראשי אצבעותיהם. כידיעה הזאת משתמשים שומרי הסתר וחוקרי הדין באנגליה, להכיר אם היה איזה אדם חשוד במקום הרצח, המחותר, הגנבה וכדומה. אדם השווה באיזה מקום, כמעט אי אפשר הוא, שלא נגע בראשי אצבעותיו בדלת, בכפות המנעול, בחלון, ברהיטים או ביתר בלי הבית, ובנגעו נשאר חותם אצבעותיו במקום ההוא. ובשכודקים את כל המקומות האלה יכולים להכיר, אם היה האדם החשוד במקום המעשה או לא. ישנן אמנם גם בלי זה תחבולות שונות להכיר את החשוד. התחבולות האלה נבללות בשם "אנטרופולוגיה". אבל בלן דורשות עמל רב ונבלל אופן לא נובל להכיר על ידן אדם חשוד, שלא נודע לשומרים כלל לפני המעשה, אבל ע"י דקטילוסקופיה אפשר להכיר אף חוטא, שלא ידעוהו קודם לזה ושלא בדקוהו עדיין מעולם לדעת סמניו. יועץ הפוליציה קאמילו ווינדש הוציא עתה לאור ספר, להורות את דרכי החכמה הזאת.

רפואת הצרעת. הוופא דקסור דיר בניו-אורליאן באמריקה גלה רפואה בדוקה לצרעת (לעפרא). כל החולים, שרופא בתרופתו. נרפאו.

מהאדמיניסטראציע.

לכל הקוראים והסופרים הנכבדים, שהביעו לנו את שמחתם בהוצאת עתוננו החדש ויברכונו, הננו משיבים בזה תודה רבה ומבקשים מהם, שיהיה לבכם זה לנו כל הימים, למען נוכל להביא את "המצפה" לשלמות הנרצה, לתועלת עמנו. הננו מתכבדים להודיע בזה את קוראינו הנכבדים, כי המו"ל מר נפתלי האף יעבר בימים האלה בערי גליציה ובוקובינה, לאסוף חותמים על "המצפה" ונרשה לנו בזה, לחלות את פני כל חברינו בדעה וקוראינו, אשר בכל עיר ועיר, לעמד לימינו, להפיץ את "המצפה" בין מכיריהם, יודעי עברית, ולהשות לבם לחתום עליו במחיר המצער שקבענו. למען נוכל להגדיל ולהיטיב את "המצפה" ולמען נוכל להקדיש כל חיינו וכחנו לטובת עמנו וספרותו.

בכל עון, להרס את הממלכות ולהוריד מושלים מכסאותיהם או כאשר הם אומרים: "להעביר ממשלת זרן מן הארץ" ולהבחיר את החקים והמשפטים היוצאים ממקום גבוה. האנרכות אינה סובלת שום צורה של ממלכה, תהי מה שתהי, בין שהיא מונרכיה קונסטיטוציונית או רפובליקה קונסטיטוציונית או גם מדינה סוציאלית, אשר נכראה באיזו מחות של הוים ומחגים. לפי דעת האנרכיים חרפה וכלמה היא להאנושות, אם בימים כאלה, אשר החכמה ותאות הדרור נשאו ראש ומרגע לרגע התקדמנה כיתר עון, אם עוד בימים כאלה יוכל להיות מקום לממשלת ההכרח וחוקי-יד, והאנשים בתקופה הזאת כבהמה בבקעה ישו את שכמם תחת כל עול חדש, אשר איזו מועטים ישימו על צוארי אחיהם הנשארים המרובים מהם. אלהים ברא את האדם ישר, לא נכר שוע לפני דל, לכלם זכויות שוות, ולעמתן גם חוכות שוות, המקבילות ומתאימות להן, ושום אדם בעולם אינו רשאי להתנשא ולהתרומם על אחיו ומכל שכן על הרבים ולחוק להם חקים הכופים אותם, לקבל את דעתו הוא. כי בני-האדם כתור יצורים חפשים רק ברצונם החפשי - וזה הוא הנאי מפורש - יכולים הם להתחבר לחברות שונות; אם יראו בזה אמצעי ועזרה להשגת איזו מטרה חמירת, או יכולים הם - אכל לא מחויבים על פי צווי מגבוה - להתחבר לקבוצים זמניים וארעיים, למען השיג את צרכיהם, ואח"כ יכולים הם לבטל את הקבוצים האלה ולהפרד זה מזה, וגם לכל איש פרטי מתוך החברה מותר לפי רצונו, לעזוב בכל עת את החברה ולפרוש מן הצבור, ואין לאל יד החברה לכפות אותו באיזו כח הכרחי, להשאר על מקומו. מכל הצורות, שהאנרכות מתלבשת בהן, הני נכבדה היא: האנרכות הצבורית או הקומונית. חברה ילחמו בכל תעצמות עזם נגד הסררי והמשטר הנכחי, לעקרו משרש. המנהל היותר נכבד ביניהם הוא עתה הנסיך קרפטיקין הרוסי, אשר כמכתביו וספריו השליך אור כהיר על עצמיות האנרכות ומהותה. הרעיון האנרכותי והתאווה להרוס כל אשיות סררי הממשלה יבלה להולך רק אן, כאשר כאו בני האדם לידי ההבדה, כי כל אופן וכל צורה של ממשלה ושל תקונים מדיניים הם לא לעזר ולא להועיל, רק להרע ולהשחית ויכולו, אכל הטיב לא ייטיבו; לכן צריך להתחיל, שראשיתו של הרעיון האנרכותי נצנצה רק בשעת מרידות ומהפכות תכופות זו אחר זו וכשעת התחלפות סררי ממשלה זה אחר זה, כי רק אז יכלו האנשים לבא לידי מסקנה, שכל ממשלה וממשלה בכל צורה שהיא - רפת אונים היא להשקיט את השאיפות ולמלאות את המגמות של העת החדשה.

עוד קטור אחד השפיע בכחו על התפתחותה של האנרכות והוא: התפתחות הרגש הפרטי האינדיבידואלי ברוח האנושות. מראשית תולדות הקומוניות עד הימים האחרונים האלה התעוררה אצל אנשים פרטים ידועים שאיפה עצומה, להשתחרר מכבלי המנהגים הישנים והמסורות הנושנות, שאבד מעמם לפי דעתם, ומכבלי העכרות המדינית, האקונומית, והמשפטית, אשר הכבדו עליהם את אכפם מרבה להכיל, השאיפה לצאת מעכרות נצחת לחרות עולם נראה כתחלה רק אצל איזו יחידים הוים, אשר מספרם מצער מאד, אח"כ בין השררות העליונות של המלוכדים, אשר נקל להם לסגל לעצמם במהרה את פרי מחשבותיהם של הוגי מחשבות חדשות, ובאחרונה תהיה השאיפה הזאת לחלק אורגני לחלק ידוע מהעם. עתה כל הנענים והנגשים חותרים בכל עזם, להשליך מעל צוארם את עול הברזל, אשר הכיאות אחרים בו, והאהבה לחיי הפרט, להחיות הכללית, שאינה רוצה להכיר שום ארון ושום נוגש, התגברה עתה אצל איזו מספר של אישים כל כך, עד שאינם רוצים ואינם סובלים עוד שום אורגניזציה אנושית, הנשענת על דבר חוק ומשפט, רק מצפים ומתגעגעים הם לאיזה "אנרכיה", למצב של חסר ממשלה ושלטון, למצב של איזו חרות עולמית, אשר לא תדע שום גבול וקצב. אכל השאיפה לחרות כללית היא דבר נמנע

ניי איינערעכטע קראמיער

כשרה דאמפפועלכוואארען-פאבריק

מיט דער בעסטען מאדערנסטען מאשינע. ערצייגט שענע, פרימא סאלאמי, וועראנזער, ברוסט, שינקען, קרענוויסל א. א. ו. ו. פערזעהען מיט הכשר. ישל הרב הנאון דסה שליט"א. עמפפיעהלט צו בילליגסטען פרייזען. אויף פערלאנגען ווירד פרייזקוראנטע עמפפיעהלט אריינגעשיקט.

מנחם מענדל גראזער.

Emanuel Glaser, Dampfselchwarenfabrik
KRAKAU, Bozego-Ciala 8.

„Die Welt“

Zentral-Organ der zionistischen Bewegung.

ERSCHEINT JEDEN FREITAG.

Redaktion u. Administration: Wien, IX., Türkenstr. Nr. 9.

„Die Welt“ ist das offizielle Organ für alle Mitteilungen des Kongresses, des Aktions-Komitees, der Jüd. Colonialbank, der Nationalfonds-Kommission

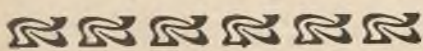
„Die Welt“, ist in allen fünf Weltteilen verbreitet, wird von Hunderttausenden gelesen, gehört also mit zu den besten Insertionsorganen. — Anzeigen in derselben sind billig und haben den besten Erfolg.

Die zionistische Bewegung hat heute ihre tapferen Vorkämpfer und Pioniere, zahlreiche überzeugungstreue und opferbereite Gesinnungsgenossen in allen Teilen der bewohnten Erde. Das beweisen nicht nur unsere Welt-Kongresse, das beweisen am schlagendsten die Versandlisten von „Die Welt“ mit ihren tausenden Postorten in allen fünf Weltteilen.

Die Rubrik „Für fünf Weltteile“ will dieser Tatsache Ausdruck und zugleich der Geschäftswelt gute und billige Gelegenheit geben, durch Anzeigen vortreffliche Verbindungen in allen zivilisierten Ländern der Erde anzuknüpfen.

Abonnements: Ganzjährig K 12.—, Mk. 13.70, Rub. 7.—, Frcs. 17.—, sh 14.— Halbjährig die Hälfte.

Inserate: Für die 45 mm breite Milimeterzeile 10 Heller. — Bei Wiederholungen steigenden Rabatt.

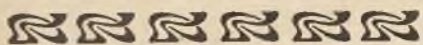

Saul Rafael Landau

Juvelier

KRAKAU Stradom.

עמפפיעהלט זיין רייכהאלטיגעס לאגער פאן עכטען גאלד, זילבער עט יובעלען-ווארען, רעללע בעדינגונגען.

Wolf Zuckermann

KRAKAU

Bozego-Ciala 3

im Hause

des Herren Grünwald

עמפפיעהלט זיין רייכהאל-טיגעס

שוהווארען לאגער

איינענער ערצייגונג.

בינגען 6 שמונדען ווירד

יעדעס מאס - מוסטער ער-

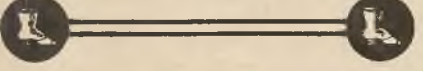
צייגט, וואונדערשאן נעאר-

בייטעט, עט

בילליגסט בערעכנעט.

אויך רעפאראטורען ווערען

אנגענאממען.

Wyd.: | Naftali Hof.
S. M. Lazer.

Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer.

Drukiem S. L. Deutschera w Podgórzu.

דיא ערסטע בעסטעקאנטע

קראקיער

זעלכווארען-פאבריק

מיט דאמפפועלערייב
דער פרימא

Spira & Gronner

in Krakau

עמפפיעהלט איהר פאבריקאט צו
בילליגסטען פרייזען.

הכשרים בייא יעדער זענדונג.

Hotel Londres

Krakau, Stradom

Inhaber SALAMON WASSERLAUF

גרעסטעס האמעל דער יודישען קויפמאנס-וועלט, נייא רענאווירט, שעהנע צימער, גוטע קיכע, שמרענג כשר, פיר זאמער-סעקאן שעהנען גארטען איינגעריכטעט, פיר פרעמדע געסטע, וועלכע ערצטע ברויכען בעסטענס געאיינגעט, עמפפאהלען צו בילליגסטען פרייזען.

Abraham Pemper
Podgórze bei Krakau.

מעכאנישע

וויסשטיקקערייא פאבריק

יעדעס איינגעזענדעטע מוסטער ווירד

נענויא עט בילליגסט אויסגעפיהרט.

דער הריעג

צווישען רוסלאנד אונד יאפאן

לענקט יעצט דיא אויפמערקזאמקייט דער גאנצען וועלט אויף זיך. יעדער מענטש מוסס יעצט אויך איין טאגליכעם בלאטט לעזען, אום דיא קריגענס-נאכריכטען צו ערפאהרען. אום אויספיהרליכסטען איבער דען קריגע בעריכטעט

דיא אין בודאפעסט ערשיינענדע

„אררגעמיינע יודישע צייטונג“

דיעזעס פערקרייטעטסטע יודיש-פאליטישע בראטט ערשיינט יעדען טאג (נור ניכט אום שבת אונד זאנטיאג). אונד צוואר אין רייז דייטשער, לייכט פערשטענדליכער, שפראכע, מיט יודישען אותיות.

דיא שאן זייט 17 יאהרען עקזיסטירענדע „אלגעמיינע יודישע צייטונג“ ברינגט טאגליך דיא אויספיהרליכסטען בעריכטע אונד אייגענע מעלענראמעט איבער דען רוסשיש-יאפאנישען קריגע. עבענזא ערקלארענדע בעשפערעכונגען, אונד ארטיקעל, זאוויא אייגענע יודישע לאנד-קארטען איבער דען קריגע. — אויסעררעם פער-אפפענטליכט דיא „אלגעמיינע יודישע צייטונג“ יעדען טאג פאליטישע ארטיקעל אונד בעריכטע אויס דעם ווענער רייכטראמהע אונד איבער דיא פארלאמענטע אללער שטאמען נעכסט „פערשידענע נייאנקייטען“ אויס אללען טהיילען דער וועלט. פאן אללעם דאס אינטערעסאנטעסטע אונד דאס נייעסטע!

פערנער שטעהט אין יעדער נומער דער „אלג.“ יודישען צייטונג איין שאנעס „פאליטישען“, האכאינטערעסאנטע ערצאהלונגען אויס דער געגענווארט אונד אויס דער פערנאגענהייט דעם יודענטהומס. עבענזא האט יעדע נומער דער „אלג.“ יודישען צייטונג שפעציעלל יודישע נייאנקייטען אויס אללען געגענדען דער וועלט, דיא „אלג.“ יודישע צייטונג פערטהייליגט אין געריענען ארטיקעלן דיא אונפערפאלשטע יודישקייט, אונדערע אמונה הקדושה מיט פיער-אייפער אונד קאמפפט מיט „התלהבות“ געגען דיא פושעיס! דארט פֿינדעט יעדער עהרליכע יוד איין נייסטונגעס פֿערנגיגען אין דער „אלג.“ יודישען צייטונג. דייער צייטונג ברינגט אויך טאגליך נעשאפטס-בעריכטע, כארוענ-סורוע, ציעהונגען אללער פֿאזע אוו. מיט איינעם ווארט: דורך דיא „אלג.“ יודישע צייטונג ווירד מאן טאגליך מיט אללעם בעקאנט, וואס אין דער פאליטיק אונד אים יודענטהום פֿארנעהט! טראשט אלדרעט אויט דער פרייז דיעזער טעגליכען צייטונג נור 1 קראנע 80 העללער אויף איינען מאנאט, אָדער 5 קראנען אויף 3 מאנאטע. ווער זאגליך מיט 5 קראנען בעשטעלט, דער בעקאמט דען אנפאנג דעם יעטציגען וואונדער-שאנען פֿאליטעמאס, עבענזא אויך איינע גראסאטיגע יודישע לאנד-קארטע איבער דען דוסשיש-יאפאנישען קריגע אומזאטס אונד פֿארנאק זאפֿארט צוגעשיקט.

דיא אדרעסע אויט:

„Allg. Jüdische Zeitung“, Budapest, Lázárgasse 14/h. (Ungarn).

געגען פֿאראיינונדונג פֿאן 20 העללער (אין בריעפמארקען) ווערדען 3 פֿראַכע-בלאטטער געשיקט. (עהרליכע אנגעטען מאָגען זיך פֿאן איבעראלל מעלדען).

בעזאנדערס גינסטיגע געלעגענהייט!

דורך גראַססען איינקויפֿען איינער אויפֿגעלעזטען

כינאזילבערווארען פאבריק

בין איך אין דיא לאגע פֿאָלגענדע שפאטטביליגע פרייזע צו אפֿערי-רען, זא לאנגע דער פֿארראטה רייכט:	
12 שטיק כינא-זילבער קאפֿע-לעפֿעל נייעסטע פֿאסאן	fl. 2.75
12 עססלעפֿעל	5.25
12 גאבעלן	5.25
12 מאפעל-מעסער מיט פיינסטען גערליכער קלינגען	5.25
12 דעססערט מעסער	4.25
12 גאבעלן	4.25
12 לעפֿעל	4.25

פערזאנד געגען נאכנאהמע אדער פֿארהעראיינענדונג דעם בעמראנעס. ניכט קאנוועניענדעס נעהמע אהנע אנשטאנד צוריק אונד שיקקע געלד רעטור. — אויפֿ'ס פֿערלאנגען שיקקע נייעסטען פרייזקוראנט מיט צירקא 1400 איללוסטראטיאנען כחנם בלא כסף פראנקא!

SINA PELZ, KRAKAU.

„טאגבלאט“

דיא „טאגבלאט“ איז א יודיש בלאט, פון וועלכען דער יוד זאל קענען געוואהר ווערען אַל די ג, וואס איז איהם נוגע אלס מענטש און אלס יוד, אלס שטאטסביורגער און אלס מיטגלידע פונעם יודישען פֿאָלק.

דיא „טאגבלאט“ ברענגט אלע דיעזע פון דער גאנצער וועלט, אלע נייעסטע נאכריכטען פון דער פאליטיק, פון דיעזעלבע קוועלען ווי אלע איראפאטישע בלעטער.

דיא „טאגבלאט“ האט שפעציעלע קאָרעספאנדענטען אין אלע שטערט און שטעדטליך אין גאליציען און בוקאווינא, וועלכע בעשרייבען גענוי ווי אזוי יודען לעבען דארט.

דיא „טאגבלאט“ האט אויך בעשטעלט קאָרעספאנדענטען אין אלע לענדער פון דער וועלט, וואו יודען וואוינען נור, ווי זאלען מדיע זיין אלדינג, וואס עס געהט פאר צווישען יודען.

דיא „טאגבלאט“ וויל פערטרעטען יודישע אינטערעסען. נור נישט די אינטערעסען פון די שטארקע און רייכע, ווייל זיי בעדארפען נישט אונזער פערטרעטונג. דיא „טאגבלאט“ פערטרעט די שוואכע און אונטערדריקטע, די גרויסע מאסען פונעם יודישען פֿאָלק, וועלכע קענען זיך נישט אליין העלפען און סען מוז זיי פֿערטרעטען.

אבאנאמענס-פרייזע אין גאנצ עסטרייך:

מאָנאטליך K. 1.50, פיערטעלעיהרונג K. 4, האלב-יעהרונג K. 8, איינצעל-נומער 8 העללער. אין אויסלאנד 12 פראנק האלב-יעהרונג.

די אדרעסע פון דער רעדאקציע: Redaction „Tagblatt“, Lemberg (Check-Konto der k. k. Postsparkasse Nr. 864,596).